

Binda
Bartali
Coppi
Bobet
Gaul
Bahamontes
Anquetil
Van Looy
Simpson
Poulidor
Gimondi
Merckx
Ocaña
Thévenet
De Vlaeminck
Zoetemelk
Hinault

LEGENDY **SVĚTOVÉ CYKLISTIKY** MICHAL HRUŠKA

Kelly
Roche
LeMond
Fignon
Indurain
Pantani
Armstrong

Legendy světové cyklistiky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Michal Hruška
Legendy světové cyklistiky – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

LEGENDY SVĚTOVÉ CYKLISTIKY

*Závěrečná pasáž stoupání na „Větrnou horu“ Mont Ventoux ležící
v Provensálských Alpách*

LEGENDY SVĚTOVÉ CYKLISTIKY

Michal Hruška

 CPRESS

Foto kredity

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Fotobanka Alamy:

- © Abaca Press / Alamy Stock Photo, 2 fotografie
- © Album / Alamy Stock Photo, 2 fotografie
- © Belga News Agency / Alamy Stock Photo, 7 fotografií
- © BNA Photographic / Alamy Stock Photo, 2 fotografie
- © Cal Sport Media / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Colin Flockton / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Design Pics Inc / Alamy Stock Photo, 2 fotografie
- © Francis Specker / Alamy Stock Photo, 3 fotografie
- © History and Art Collection / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Hum Images / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Independent Photo Agency Srl / Alamy Stock Photo, 3 fotografie
- © Julian Wyth / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Keystone Press / Alamy Stock Photo, 10 fotografií
- © Lebrecht Music & Arts / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © PA Images / Alamy Stock Photo, 17 fotografií
- © Pete Goding / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Roland Bouvier / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Serge Mouraret / Alamy Stock Photo, 4 fotografie
- © Smith Archive / Alamy Stock Photo, 5 fotografií
- © SWpix / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © The History Collection / Alamy Stock Photo, 2 fotografie
- © The Picture Art Collection / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Trinity Mirror / Mirrorpix / Alamy Stock Photo, 1 fotografie
- © Universal Images Group North America LLC / Alamy Stock Photo, 4 fotografie
- © WENN Rights Ltd / Alamy Stock Photo, 2 fotografie
- © Zuma Press, Inc. / Alamy Stock Photo, 3 fotografie

Fotobanka Shutterstock:

- © Wessel du Ploy \ Shutterstock.com, 1 fotografie
- © Miqu77 \ Shutterstock.com, 1 fotografie
- © Shutterstock.com, 1 fotografie
- © Marcobir \ Shutterstock.com, 1 fotografie

© Wikimedia Commons

BLOK KNIHY

Fotobanka Shutterstock

- © William Perugini \ Shutterstock.com, str. 295
- © Pierre Jean Durieu \ Shutterstock.com, str. 19
- © Chicco DodiFC \ Shutterstock.com, str. 425
- © Richard Semik \ Shutterstock.com, str. 2
- © Sean London \ Shutterstock.com, str. 167
- © Sean London \ Shutterstock.com, str. 115

© Michal Hruška, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-264-5491-5 (1. zveřejnění, 2024)

ISBN e-knihy 978-80-264-5418-2 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

OBSAH

Kapitola 1 10

Alfredo Binda

Itálie	12
Počátky a amatérská kariéra	13
Profesionální kariéra	13
Vybrané kariérní výsledky	18

Gino Bartali

Itálie	20
Počátky a amatérská kariéra	21
Profesionální kariéra	22
Osobní život a úmrtí	38
Vybrané kariérní výsledky	40

Fausto Coppi

Itálie	42
Počátky	43
Amatérská kariéra a osudový trenér Biagio Cavanna	44
Profesionální kariéra	46
Dráhová cyklistika	62
Rivalita s Bartalim	62
Osobní život	63
Fungování ve stáji Bianchi	66
Úmrtí	66
Odkaz	68
Dietetika, technika, trénink a doping ..	69
Vybrané kariérní výsledky	70

Kapitola 2 72

Louison Bobet

Francie	74
Počátky života	75
Vojenská služba a amatérská kariéra ..	75
Profesionální kariéra	76
Odchod do důchodu a úmrtí	86
Osobní život	87
Vybrané kariérní výsledky	88

Charly Gaul

Lucembursko	90
Počátky a amatérská kariéra	91
Profesionální kariéra	91
Odchod do důchodu	97
Jízdní styl a osobnost	98
Úmrtí a odkaz	99
Doping	99
Vybrané kariérní výsledky	101

Federico Bahamontes

Španělsko	102
Počátky	103
Amatérská kariéra	103
Profesionální kariéra	104
Život po cyklistice a úmrtí	112
Vybrané kariérní výsledky	114

Jacques Anquetil

Francie	116
Počátky a amatérská kariéra	117
Profesionální kariéra	117
Osobní život	132
Doping	133
Boj proti zákeřné nemoci a úmrtí	134
Vybrané kariérní výsledky	136

Rik Van Looy

Belgie	138
Počátky a amatérská kariéra	139
Profesionální kariéra	139
Vybrané kariérní výsledky	146

Tom Simpson

Velká Británie	148
Počátky a amatérská kariéra	149
Profesionální kariéra	152
Doping, jízdní styl a osobní život	163
Vybrané kariérní výsledky	166

Raymond Poulidor	
Francie	168
Počátky a amatérská kariéra	169
Profesionální kariéra	170
Osobní život, rivalita s Anquetilem a úmrtí	180
Vybrané kariérní výsledky	182
Kapitola 3	184
Felice Gimondi	
Itálie	186
Počátky a amatérská kariéra	187
Profesionální kariéra	187
Odchod do důchodu a úmrtí	197
Vybrané kariérní výsledky	198
Eddy Merckx	
Belgie	200
Počátky a amatérská kariéra	201
Profesionální kariéra	203
Život po cyklistice a nahlédnutí do Kanibalova nitra	244
Sportovní odkaz	245
Vybrané kariérní výsledky	248
Luis Ocaña	
Španělsko	252
Počátky a amatérská kariéra	253
Nový začátek ve Francii a setkání s osudovým trenérem	254
Profesionální kariéra	255
Odchod do důchodu, osobní život a dobrovolný odchod na věčnost	270
Vybrané kariérní výsledky	273
Bernard Thévenet	
Francie	274
Počátky a amatérská kariéra	275
Profesionální kariéra	275
Odchod do důchodu	281
Doping	281
Vybrané kariérní výsledky	283
Roger De Vlaeminck	
Belgie	284
Počátky a amatérská kariéra	285
Profesionální kariéra	285
Život po cyklistice	291
Soupeření s Merckxem	292
Vybrané kariérní výsledky	293
Joop Zoetemelk	
Nizozemsko	296
Počátky a amatérská kariéra	297
Profesionální kariéra	297
Odchod do důchodu a osobní život	305
Vybrané kariérní výsledky	306
Bernard Hinault	
Francie	308
Počátky a amatérská kariéra	309
Profesionální kariéra	310
Odchod do důchodu	331
Jízdní styl	332
Osobní život	332
Doping	333
Vybrané kariérní výsledky	334
Kapitola 4	336
Sean Kelly	
Irsko	338
Počátky a amatérská kariéra	339
Profesionální kariéra	340
Život po cyklistice a jízdní styl	347
Vybrané kariérní výsledky	348
Stephen Roche	
Irsko	350
Počátky a amatérská kariéra	351
Profesionální kariéra	352
Osobní život a nařčení z dopingu	367
Vybrané kariérní výsledky	369

Greg LeMond	
Spojené státy americké	370
Počátky a amatérská kariéra	371
Profesionální kariéra	372
Život po cyklistice	387
Osobní život	388
Vybrané kariérní výsledky	390
Laurent Fignon	
Francie	392
Počátky a amatérská kariéra	393
Profesionální kariéra	394
Život po cyklistice a boj s vážnou nemocí	410
Vybrané kariérní výsledky	413
Miguel Indurain	
Španělsko	414
Počátky a amatérská kariéra	415
Profesionální kariéra	415
Odchod do důchodu a osobní život ..	423
Vybrané kariérní výsledky	424
Kapitola 5	426
Marco Pantani	
Itálie	428
Počátky a amatérská kariéra	429
Profesionální kariéra	429
Úmrtí a odkaz	434
Vybrané kariérní výsledky	435
Lance Armstrong	
Spojené státy americké	436
Počátky a amatérská kariéra	437
Profesionální kariéra	437
Dopingová nařčení	446
Osobní život	447
Vybrané kariérní výsledky	449
Slovníček pojmů	451
Literatura a zdroje	453
Časopisy a noviny	454
Internetové stránky	454
Poděkování	455

1

**Binda
Bartali
Coppi**

2

Bobet
Gaul
Bahamontes
Anquetil
Van Looy
Simpson
Poulidor

3

Gimondi
Merckx
Ocaña
Thévenet
De Vlaeminck
Zoetemelk
Hinault

4

Kelly
Roche
LeMond
Fignon
Indurain

5

Ve stínu
dopingu
Pantani
Armstrong

ALFREDO BINDA

Itálie

Alfredo Binda (11. srpna 1902 – 19. července 1986) jezdil ve dvacátých a třicátých letech dvacátého století. Jako první v historii vyhrál pět ročníků Giro d'Italia a třikrát mistrovství světa. Navíc dokázal opanovat mimo jiné i dvakrát Milán – San Remo a čtyřikrát Kolem Lombardie. Než odešel do důchodu, vyhrál přes 120 závodů včetně čtyřnásobného triumfu na italském národním šampionátu. V pozdějších letech života vedl jako ředitel italský národní tým. Pod jeho vedením dokázala trojice Fausto Coppi, Gino Bartali a Gastone Nencini vyhrát Tour de France. Protože prakticky celý život působil v italské stáji, jezdil Binda drtivou většinu závodů jen na domácích polích a jen málokdy startoval za hranicemi.

Počátky a amatérská kariéra

Binda se narodil v severoitalském městě Cittiglia poblíž Varese. Jako náctiletý se s rodinou odstěhoval do jihofrancouzské Nice. Práci našel u svého strýčka, byl u něho učněm v oboru štukatérů, a volný čas trávil s bratrem Primem v sedle kola. Závodit začal v devatenácti letech v září 1921. V téže roce vyhrál první závod a okamžitě bylo jasné, že je neskutečně nadán jak pro časovky, tak pro horské výjezdy. Binda byl výtečným hráčem na trubku, a proto získal přezdívku Trumpetista z Cittiglia.

Profesionální kariéra

1922–1924: domácí celky a první výsledky na jednodenních podnicích

V roce 1922 Alfredo startoval za celek Nice Sport. Následující dva roky za La Française. Roku 1923 dosáhl prvního významnějšího vítězství v závodě do vrchu Mont-Cauvaire, porazil tam některé ze stálíc světového pelotonu. Další prvenství získal v jednodenních podnicích nižších kategorií Marseille–Nice nebo Nice–Pugget–Théniers–Nice. V roce 1924 pokračoval ve sbírání vítězství a dosáhl jich například v celkové klasifikaci Tour du Sud-Est nebo při jednodenním klání Marseille–Nice. Koncem roku byl zlákan nabídkou 500 italských lir za cenu krále hor a vydal se z Nice do Milána, aby mohl startovat v závodě Kolem Lombardie. Cenu vyhrál, v závodě se umístil celkově čtvrtý a obratem mu byl nabídnut kontrakt od následující sezony u stáje Legnano. Za zmínku stojí, že jako první ho kontaktoval Alcyon, ten však přišel s horší nabídkou než italský celek. Za tři roky působení u francouzských zaměstnavatelů získal na třicet vítězství.

1925–1926: první vítězství na Giru a dvojitý triumf na monumentu

Giro d'Italia v roce 1925 mělo být posledním, kterého se účastnil Costante Girardengo, legenda italské cyklistiky. Celá Itálie doufala, že bude mít v závodě převahu, a jeho následná porážka Bindou, triadvacetiletým debutantem na Giru, byla většině Italů silně proti srsti. V průběhu závodu se Girardengo rozhodl, že bude v kariéře pokračovat, a dvojice si vypěstovala dlouholetou rivalitu. Když se síly staršího soupeře začaly vytrácet, fanoušci se obrátili na Domenica Piemontesiho jakožto dlouholetého Girardengova přítele, aby se pokusil Bindovi konkurovat. Veškeré snahy byly marné, jelikož na jezdce jeho kvalit nebyl nikdo schopen něco vymyslet. Zatímco Binda na Giru vyhrál pouze šestou etapu z Neapole do Bari, Girardengo vyhrál etap šest. Ani to mu však nestačilo, a skončil proto druhý za Bindou s odstupem téměř pěti minut. Třetí byl Bindův stájový kolega Giovanni Brunero se ztrátou sedmi minut a dvaceti dvou sekund. V průběhu září si Binda dojel pro druhé místo na klasice Giro dell'Emilia a pro tutéž pozici v silničním závodě na mistrovství Itálie. V obou

případech ho porazil Girardengo. Začátkem listopadu se postavil podruhé v životě na start závodu Kolem Lombardie.

Po 251 kilometrech a necelých osmi a tři čtvrtě hodinách se při své druhé účasti v Závodě padajícího listí mohl radovat z prvního vítězství v monumentu. Druhého v pořadí porazil téměř o osm a půl minuty. První polovina roku 1926 se nesla ve znamení přípravy na italskou Grand Tour. Na jejím startu v Miláně se Binda stále netěšil prakticky žádné přízni fanoušků. Přestože na rozdíl od minulého roku dokázal vyhrát celých šest etap, na celkové prvenství to tentokrát nestačilo. První Brunero opanoval sice jen jednu zkoušku, ale růžový dres pro vedoucího závodníka dovezl do cíle závodu v Miláně právě on.

Stříbrný Binda ztratil téměř patnáct a půl minuty, třetí Arturo Bresciani dokonce přes padesát čtyři minut. Legnano bylo tím pádem neskonale šťastné, protože jeho jezdci obsadili první, druhé a čtvrté místo v konečném pořadí. V červnu dojel Binda mimo jiné třetí na Giru di Romagna. V září poprvé triumfoval v Řím–Neapol–Řím. Následující měsíc vyhrál Giro del Piemonte a poslední říjnový den podruhé v řadě v Lombardii. Druhý Antonio Negrini dojel se ztrátou půl hodiny bez dvaceti sekund. Na konci listopadu ještě stihl poprvé v životě kralovat v silničním závodě při národním mistrovství, kde se jako druhý umístil věčný rival Girardengo.

1927: druhé zlato na Giru a první na mistrovství světa

Na startu první Bindovy Primavera v životě chyběl po letech domácí oblíbenec Girardengo, zotavující se se zlomeninou zápěstí. Pietro Chesi si po sedmdesátikilometrovém úniku dojel pro vítězství, kdežto Binda přijel o devět minut později na druhém místě. Giro d'Italia bylo v ročníku 1927 kompletně pod Bindovou taktovkou. Vyhrál neuvěřitelných dvanáct z celkových patnácti etap a v prvních deseti zkouškách ho dokázal přemoci pouze Piemontesi v etapě číslo čtyři. Růžový dres tak oblékal od prvního do posledního dne. V konečném pořadí zaostal druhý Brunero o dvacet sedm minut a dvacet čtyři sekund a třetí Negrini o třicet šest minut a šest sekund.

V červenci se poprvé podíval na mistrovství světa v silniční cyklistice, jež se toho roku konalo na německém závodním okruhu Nürburgring. Na start se postavilo 55 závodníků, 33 z nich byli amatéři¹. Po šesti a půl hodinách se mohl Binda radovat z prvního duhového dresu pro mistra světa. Věčný rival Girardengo nabral na druhém místě deficit sedmi minut a šestnácti sekund. V říjnu si po roce dojel pro dres nejlepšího Itala ze silničního závodu a o několik dní později vyhrál potřetí v řadě Kolem Lombardie.

¹ Profesionálové a amatéři jeli závod společně.

1928–1929: třetí a čtvrtá výhra na Giru a úspěch v Milán – San Remo

Na startu sezony 1928 se opakoval jeden z mnoha soubojů dvojice Binda–Girardengo. V cíli závodu Milán – San Remo byl po spurtu dříve na pásce starší z dvojice, mladší dojel v totožném čase druhý. Dvanáctého května se Binda postavil na start italského Gira s přáním kompletace hattricku z třítýdenního závodu na Apeninském poloostrově. První tři etapy se v růžovém dresu držel Piemontesi. Ovšem od čtvrté až do poslední dvanácté se na výsluní vyhříval už pouze Binda. Na konto si připsal šest vyhraných etap a na stupních vítězů najel na druhého, krajana Giuseppe Panceru, přes osmnáct minut. Třetí Bartolomeo Aymo, taktéž domácí jezdec, zaostal o dvacet sedm minut a dvacet pět sekund. Po několika dnech se Alfredo vypravil na závody do Německa. Hned v první akci, závodě Kolem Kolína, se předvedl ve skvělém světle a zvítězil.

Po návratu do Itálie zvítězil na akci nižší kategorie Giro del Veneto a koncem července potřetí v kariéře na italském mistrovství. V zimních měsících se věnoval dráhové cyklistice, v ní se nejvýraznějším výsledkem stalo třetí místo z šestidenních závodů v Dortmundu. Když v roce 1929 Girardengo narazil na Learca Guerru, nastupující hvězdu dráhové cyklistiky, pomyslně ho pasoval za svého následovníka v boji proti Bindovi. Guerra silně připomínal svého předchůdce a jako cyklista byl nesmírně populární. Užival si podpory Národní fašistické strany, tisku a širšího sportovního publika. Binda na druhou stranu slavně prohlásil, že nemá žádný zájem o masivní publicitu. Místo toho si pozici v cyklistickém světě budoval vyhráváním závodů a pokaždé, když porazil Guerru, nevráživost italských fanoušků rostla.

Zatímco byl Guerra domácí a otevřený, Binda byl vnímán jako chladný a odtažitý. Na silnici si Binda jako první výraznější výsledek připsal první primát z Primavery. Devatenáctý květnový den startovala v Římě Corsa rosa. První tři etapy vedl Gaetano Belloni z týmu Bianchi. Počtvrté se stejně jako loni vyhoupl do čela Binda. Od druhé do deváté etapy vyhrál Binda osm zkoušek v řadě a tímto počinem se zapsal do historie závodu. Až do 9. června se situace na čele nezměnila a lídr celku Legnano si na konto připsal čtvrtý titul z Gira. Druhý Piemontesi zaostal o tři a tři-čtvrtě, třetí Leonida Frascarelli o pět minut. Srpnové mistrovství světa se odehrávalo ve švýcarském Curychu. Binda přijel po spurtu do cíle sice ve stejném čase jako vítěz Georges Ronsse, ale až na třetí příčce. Mezi dvojici se ještě vměstnal Lucemburčan Nicolas Frantz. Do konce roku získal ještě čtvrté a zároveň poslední vítězství v italském silničním mistrovství.

1930: epizoda na Tour a druhý titul mistra světa

V jarní části sezony 1930 nedokázal Binda ani jednou zvítězit. K nejlepšímu výsledku patřilo druhé místo ze závodu Giro di Toscana. Na Giru byl v posledních letech natolik dominantní, že mu deník *La Gazzetta dello Sport* nabídl 22 500 lir,

aby v závodě nestartoval. Nabídku přijal a namísto toho poprvé a zároveň naposledy startoval na Staré dámě. V sedmé etapě upadl, ztratil přes hodinu času, a přišel tak o reálné šance na celkový úspěch. I přesto dokázal vyhrát následující dvě etapy do Pau a Luchonu. Po triumfu v etapách se ovšem začal obávat o slíbené peníze ze strany italských pořadatelů, protože je stále nedostal, a i kvůli ztrátě, kterou měl v celkovém pořadí, z francouzské Grand Tour odstoupil. Několik dní před koncem srpna se konalo mistrovství světa v belgickém Lutychu a Binda si dojel pro druhý duhový dres v životě. Po sedmi a půl hodinách se na cílové pásce ocitl spolu se skupinou soupeřů a druhý Guerra i třetí Belgičan Ronsse dojeli v totožném čase. V říjnu ho porazil při italském mistrovství Learco Guerra a v Lombardii jezdec z Bianchi Michele Mara.

1931–1932: primáty ze San Rema, Lombardie a mistrovství světa

Nový rok a nový souboj dvojice Binda–Guerra v Milán – San Remo. Ve finiši byl po devíti a půl hodinách Binda první, Guerra druhý a Piemontesi třetí. Všichni po hromadném spurtu v totožném čase. Na Giru vyhrál dvě etapy a tři dny se držel v čele, ale v průběhu závodu musel ze zdravotních důvodů odstoupit. Koncem srpna se vrátil na kodaňské mistrovství světa, tam si pro zlatou medaili dojel Guerra, zatímco Binda byl se ztrátou osmi minut a dvaatřiceti sekund šestý. Na konci sezony se na monumentu zrodilo poslední vítězství, které Binda zaznamenal. Kolem Lombardie a náskok přes osmnáct minut na skupinu pronásledovatelů. V sezoně 1932 odstartoval rok druhými místy ze San Rema a domácí klasiky Gira di Campania. Při Giru se začal naplno projevovat Bindův v té době pokročilý cyklistický věk.

Zanedlouho třicátník vyhrál pouze jednu etapu a celkově se umístil sedmý, necelých devatenáct a půl minuty za vítězným krajanem Pesentim. Jedinou drobnou náplastí mohlo být první místo v kategorii týmů, neboť je získalo Legnano. Veřejnost Bindu začala přijímat poprvé právě v roce 1932, kdy potřetí vyhrál mistrovství světa, toho roku konané v Římě. Rekordní počet tří vítězství² později vyrovnali Rik Van Steenbergen, Eddy Merckx, Óscar Freire a Peter Sagan. Po světovém šampionátu přišel na řadu šampionát italský, tam skončil bronzový za zlatým Guerrou. V průběhu roku se stejně jako v minulosti vydal za oceán a nejlepším výsledkem se stalo druhé místo v šestidenní dráhové akci v Chicagu.

1933–1936: rekordní pátý triumf z Gira a konec kariéry

V roce 1933 posbíral Binda dvě šestá místa na vrcholných akcích. První z nich na jaře při Milán – San Remo, kde dojel ve skupině pronásledovatelů za úvodní pětici, kterou do cíle dovedl Learco Guerra. V květnu dokázal ještě jednou v životě

² Platné k ročníku 2021.

zmobilizovat síly a na Giru si dojel pro rekordní pátý triumf z celkové klasifikace³. V maglia rosa se vezl od konce druhé do konce páté etapy a od konce osmé etapy až do Milána. Celkem vyhrál šest etap, z nich čtyři byly horské, jedna rovinatá a jedna časovka na 62 kilometrů. Druhý Belgičan Jef Demuysere stanul na stupních vítězů s deficitem dvanácti a půl minuty, třetí Ital Piemontesi zaostal o šestnáct a půl minuty. Ročník 1933 byl první, v němž se v závodě udělovala cena v horské klasifikaci, a tu Binda dokázal taktéž vyhrát. K tomu všemu se Legnano stalo nejlepší mezi týmy.

Kromě celkových pěti prvenství vyhrál i 41 etap. Rekord překonal až v roce 2003 Mario Cipollini s počtem čtyřiceti dvou vítězství⁴. Na šestidenní akci v New Yorku byl s kolegou Normanem Hillem takřka již tradičně druhý. Druhé z dříve zmíněných šestých míst se zrodilo na francouzském mistrovství světa. První byl Francouz Georges Speicher, s odstupem pěti minut a tří sekund krajan Antonin Magne a ještě o sekundu za ním Nizozemec Marinus Valentijn. Binda byl součástí několikačlenné skupiny pronásledovatelů a v ní skončil třetí. V následujících letech Binda svoji kariéru pomyslně již pouze dojížděl. V roce 1934 odstoupil z Gira v etapě číslo šest. V závodě dvojic nižší kategorie Giru della Provincia Milano si dojel s kolegou pro druhé místo.

O rok později italskou Grand Tour sice dokončil, ale pouze na šestnáctém místě s mankem přes půl hodiny na nejlepšího a bez jediného etapového úspěchu. V roce 1936 získal třetí místo na Giru della Provincia Milano a následný konec kariéry uspíšil zlomeninou stehenní kosti. V poválečném období se stal ředitelem italského národního cyklistického týmu a zůstal jím dvanáct let. V roce 1953 vyhrál pod jeho vedením Fausto Coppi mistrovství světa v Luganu. Tentýž počín zopakoval v roce 1958 v Remeši s Ercolem Baldinim. Jeho uznávané taktické a diplomatické dovednosti byly základem sportovního smíru na Tour de France, kterého dosáhl po bouřlivých letech italské cyklistiky u dvojice Bartali–Coppi. Pět rekordních vítězství na Giru dokázali v budoucnu dorovnat pouze Fausto Coppi a Eddy Merckx⁵. Alfredo Binda zemřel poklidnou smrtí ve věku osmdesáti tří let v roce 1986 v rodném Cittigliu.

3, 4, 5 Platné k ročníku 2022.

Vybrané kariérní výsledky

1923

(La Française)

1. Mont–Cauvaire
1. Marseille–Nice
1. Nice–Puget–Théniers–Nice

1924

(La Française-Diamant-Dunlop)

1. celkově Tour du Sud-Est
1. v etapě 3
1. Marseille–Nice
1. Toulon–Nice
1. silniční závod, Mont Faron
1. Nice–Puget–Théniers–Nice
4. Kolem Lombardie

1925

(Legnano-Pirelli)

1. celkově Giro d'Italia
1. v etapě 6
1. Kolem Lombardie
2. Giro dell'Emilia
2. Milán–Modena
2. silniční závod, mistrovství Itálie
3. Giro del Piemonte

1926

(Legnano-Pirelli)

1. Kolem Lombardie
1. silniční závod, mistrovství Itálie
1. Giro del Piemonte
1. Gori di Toscana
1. Řím–Neapol–Řím
1. Milán–Modena
1. Giro della provincia Milano
2. celkově Giro d'Italia
1. v etapě 3, 6, 7, 9, 11 a 12
2. Giro del Veneto
3. Giro di Romagna

1927

(Legnano-Pirelli)

1. celkově Giro d'Italia
1. v etapě 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
12, 14 a 15

1. silniční závod, mistrovství světa

1. Kolem Lombardie

1. Giro del Piemonte

1. silniční závod, mistrovství Itálie

1. Giro di Toscana

1. Šestidenní Milán (kolega Costante Girardengo)

2. Milán – San Remo

2. Giro dell'Emilia

1928

(Legnano-Torpedo, Wolsit-Pirelli, Mifa)⁶

1. celkově Giro d'Italia
1. v etapě 2, 3, 4, 5, 10 a 11

1. Giro del Veneto

1. silniční závod, mistrovství Itálie

1. Kolem Kolína

2. Milán – San Remo

2. Milán–Modena

3. Šestidenní Dortmund (kolega Pietro Linari)

1929

(Legnano-Torpedo)

1. celkově Giro d'Italia
1. v etapě 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 a 9

1. Milán – San Remo

1. silniční závod, mistrovství Itálie

1. Giro di Romagna

2. Giro del Piemonte

3. silniční závod, mistrovství světa

1930

(Legnano-Pirelli)

1. silniční závod, mistrovství světa
1. v etapě 8 a 9 Tour de France
2. Giro di Toscana
2. Kolem Lombardie
2. silniční závod, mistrovství Itálie

1931

(Legnano-Hutchinson)

1. Milán – San Remo
1. Kolem Lombardie
1. v etapě 3 a 4 Giro d'Italia

1932

(Legnano-Hutchinson)

1. silniční závod, mistrovství světa
1. Giro della Provincia Milano (kolega Raffaele Di Paco)
2. Milán – San Remo
2. Giro di Campania
2. Šestidenní Chicago (kolega Norman Hill)
3. Giro di Toscana
3. silniční závod, mistrovství Itálie

1933

(Legnano-Clément)

1. celkově Giro d'Italia
1. horská klasifikace
1. v etapě 2, 8, 9, 10, 13 (časovka), 17
2. Šestidenní New York (kolega Norman Hill)

1934

(Legnano)

2. Giro della Provincia Milano (kolega Fabio Battesini)

1936

(Legnano)

3. Giro della Provincia Milano (kolega Giuseppe Olmo)

⁶ V minulosti bylo zcela běžné, že cyklisté v průběhu roku startovali za více různých stájí (včetně národní reprezentace). Smlouvu mohli mít pro určité závody, na dané úseky roku nebo pouze v určitých státech. Je-li v nadpisu příslušného roku uvedeno více týmů, je to tento případ.

Památník k počtě Octava Lapize, cyklisty, který jako první vyjel v rámci Tour de France na Col du Tourmalet, nejvyšší horský průsmyk ve francouzských Pyrenejích

GINO BARTALI

Itálie

Gino Bartali (18. července 1914 – 5. května 2000) byl vítěz několika Grand Tour. Pro katolickou víru a postoj proti fašistickému režimu byl přezdíván Pobožný Gino. V pozdějších fázích kariéry dostal přezdívku Il Vecchio, Stařec, jelikož závodil v té době do nevídaného věku čtyřiceti let. Před druhou světovou válkou se řadil mezi nejslavnější italské cyklisty. Do roku 1939 vyhrál dvakrát Giro d'Italia (1936 a 1937) a jednu Tour de France (1938). Po válce přidal další dvě vítězství z těchto akcí. Giro opanoval v roce 1946 a Tour v roce 1948. Druhé vítězství ve Francii získal přesně deset let od prvního. Dodnes je to nejdelší časový

interval mezi celkovými vítězstvími na Tour⁷. Mezi další významné úspěchy patří tři vítězství v Kolem Lombardie (1936, 1939 a 1940), čtyři v Milán – San Remo (1939, 1940, 1947 a 1950) a stejné množství zlatých medailí z italského šampionátu (1935, 1937, 1940 a 1952). Během druhé světové války dělal poslíčka místnímu odboji a podílel se na záchraně stovek Židů z okupované Itálie. V pozdějších letech kariéry se stal jeho největším rivalem krajan Fausto Coppi a spolu s ním rozdělil diváckou veřejnost na dva nesmiřitelné tábory.

Počátky a amatérská kariéra

Bartali pocházel z malé vsky Ponte a Ema, zhruba čtyři kilometry vzdušnou čarou od toskánské Florencie, narodil se jako třetí ze čtyř dětí. Otec Torello a matka Giulia přivedli na svět ještě starší dcery Anitu s Natalinou a mladšího bratra Giulia. Tatínek se střídavě živil jako zedník, rolník nebo dopravce stavebního materiálu. Navíc nad ránem zhasínal i pouliční lampy, protože peněz bylo zoufale málo. Jestliže zrovna nebyla některá z těchto sezonních prací po ruce, jezdil s dalšími muži z vesnice do Florencie, tam vyzvedávali od bohatých měšťanů špinavé oblečení a svázeli je do Ponte a Ema. Ve vsi je jejich manželky praly v potoce a muži je vyprané vraceli zpět a tím si alespoň něco málo přivydělávali. Když si to situace žádala, věnovala se praní i Giulia. Ta si kromě práce na poli přivydělávala ještě výrobou krajek pro movité florentské ženy.

Poslední šestý rok základní školy musel malý Gino absolvovat ve Florencii, jelikož škola v jeho rodišti končila pátou třídou. Otec rozhodl, že do školy bude jezdit na kole, na které si ovšem musel sám vydělat, protože jeho staré kolo, na kterém se malý Gino proháněl po okolí, bylo moc velké. Pro syna našel práci u místního farmáře. Vidina nového kola byla tak velká, že práci přetrpěl, a když měl na konci léta s otcovou pomocí dostatek peněz, pořídil si sice opotřebované a rezavé, ale první kolo, kterému mohl říkat vlastní. Druhou podmínkou k pořízení kola bylo, že zbožný Torello přihlásí Gina do náboženské organizace Azione Cattolica a obrátí ho na víru. Ve třinácti letech začal Gino pracovat v cyklistickém obchodě ve Florencii. Kromě něho tam pracoval i jeho bratranec Armando Sizzi. Právě ten ho seznamoval s místními jezdci a cyklistickými nadšenci, kteří do obchodu přiváželi k opravám kola a celé dny si vyprávěli historky ze sportovního i osobního života.

Mezi těmito lidmi byl i Giacomo Goldenberg, mladý Žid od Kišineva, a ten později zásadně vstoupil do Bartaliho života. Několikrát týdně pomáhal po škole i v cyklistickém obchodě v Ponte a Ema vedeném Oscarem Casamontim, amatérským jezdcem a mechanikem. Po první společné vyjížďce Casamonti žasl nad mladíkovou výkonností a naléhal na jeho rodiče, kteří cyklistice naklonění nebyli, aby

7 Platné k ročníku 2023.

ho nechali závodit. Při jedné ze zimních her s kamarády z Ponte a Ema zůstal Bartali několik hodin až po hlavu zakopán ve sněhu. Když ho matka objevila, byl silně podchlazen a verdikt doktora byl jednoznačný. Akutní zápal plic způsobil poškození Ginových hlasivek. Trvalo šest měsíců, než se mu hlas vrátil. Den po Ginových sedmnáctých narozeninách, 19. července 1931, se zúčastnil svého prvního závodu. O několik dní dříve se totiž ozval mladší bratr Giulio, že by chtěl jet závod na kole. V tu chvíli se neoblomný tatínek zlomil a prohlásil, že má-li někdo z rodiny závodit, bude to starší z bratrů.

V cíli byl Gino první a mohl slavit vítězství. To mu bylo obratem odebráno, protože závod byl pouze pro jezdce do šestnácti let. Díky svým výkonům si vysloužil místo v amatérském sportovním klubu L'Aquila di Ponte a Ema. Tréninky a stále nové díly na nekvalitní bicykl ho stály tolik, že mu plat přestával stačit. Proto se jednoho dne rozhodl a začal svým soupeřům prodávat vítězství za to, že mu dají odměnu za první místo. Nejednou se tak stalo, že domů přinesl cenu za první i druhé místo a tatínek přestal konečně naříkat, že na cyklistice rodina trátí. Když se to dozvědělo vedení Aquily, nabídlo mu za každý závod startovné 50 lir (odpovídajících běžné částce za vítězství). Gino se tak mohl opět soustředit pouze na sebe a začít získávat prvenství. Každé ráno cvičil, osvojoval si techniku zpomalení dechu a pronikal do světa výživy v té době považované pro vrcholové sportovce za zdravou.

Čím větší kalorický výdej, tím větší musí být váha přijaté stravy. K snídani espresso a chleby s marmeládou nebo medem. K obědu rýže nebo těstoviny se sýrovou omáčkou a pořádný kus masa. Odpolední svačina zahrnovala panini na sladký i sláný způsob. Při vícedenních závodech byl schopen během etapy spořádat tučet syrových vajec a v hotelu celého králíka nebo kuře. Byl natolik posedlý čísly ve svých denících, že mu lidé z okolí dali přezdívku Účetní. Během závodů nesčetněkrát zaútočil a zase zpomalil, aby mohl sledovat reakce soupeřů a pozorovat jejich slabiny, jichž by posléze mohl využít. O čtyři roky později měl na kontě 44 vítězství a přestoupil mezi profesionály jako nezávislý jezdec.

Profesionální kariéra

1935: smlouva se stájí Frejus a první úspěchy

Mezi profesionály překvapil hned zkraje roku čtvrtým místem v Milán – San Remo. V cílovém spurtu bojovala o vítězství čtveřice domácích jezdců v úniku. První proťal pásku Giuseppe Olmo s tím, že všichni tři ostatní soupeři projeli cílem v totožném čase a s minimálními rozdíly vzdálenosti. Bartali obratem podepsal smlouvu u stáje Frejus. Ze začátku se musel samozřejmě spokojit s pozicí gregaria, což mu činilo problémy. Kolikrát byl kárán šéfy týmu, že jezdí na vlastní pěst a nepomáhá svému lídrovi. V květnu byl vybrán jako dvorní Martanův domestik pro Giro

d'Italia. Ve svých dvaceti letech skončil celkově na sedmém místě. Byl prozatím sice slabším časovkářem, ale o to lepším vrchařem, neboť dokázal vyhrát horskou klasifikaci. Krátce poté triumfoval v silničním závodě italského šampionátu. Mezi další úspěchy se zařadilo třetí místo v závodě Kolem Lombardie, v němž vyhrál Enrico Mollo a druhý skončil Aldo Bini.

1936: přestup do týmu Legnano, vítězný Giro a smrt milovaného bratra

Pro novou sezonu Bartali podepsal smlouvu v týmu Legnano za 22 tisíc lir ročně. Změnu zaměstnavatele zdůvodňoval především tím, že v novém prostředí bude moci jezdit sám za sebe a své výsledky. Za honorář, který pětinasobně převyšoval průměrnou mzdu dělníka, nechal postavit rodičům nový dům blíže Florencii. Italský premiér Benito Mussolini začal s agresivní fašistickou rétorikou vůči zbytku Evropy a Itálii začala postupně svírat politická izolace, v budoucnu ústící v jediné spojení v podobě Německa a Japonska. Na start Gira se nepostavil žádný cizinec, a aby vůdce předvedl italskou nadřazenost, nedovolil startovat žádnému Italovi na Tour. Bartali byl v Itálii lídrem svého týmu a jedním z favoritů na celkové vítězství. Ještě větším byl Giuseppe Olmo z Bianchi, držitel nedávno stanoveného rekordu v hodinovce. Výborný tempař, ale o to slabší vrchař. Během prvních osmi etap Gira se v čele závodu střídali Olmo a Bini.

Bartali byl průběžně sice až devátý, ale pouze s půlminutovou ztrátou. V deváté etapě je čekala první apeninská horská zkouška končící ve střední Itálii, konkrétně ve městě Aquile. Bartali tam při stoupání začal svým soupeřům ujíždět. Rozhodující útok učinil v úseku Svolte di Popoli, čtyřicet kilometrů před cílem. Do něj dojel s náskokem větším než šest minut a poprvé v kariéře se oblékl do růžového dresu pro vedoucího závodníka. Olmo ztratil osm minut, Learco Guerra deset. Vyhrát dokázal i sedmnáctou odpolední etapu v okolí severoitalského jezera Garda a následující osmnácté dějství. Proto uhájil vedení a závod vyhrál celkově. Navíc přidal triumf v horské klasifikaci a Legnano bylo nejlepší mezi týmy. Navzdory deseti etapovým vítězstvím dojel Olmo druhý se ztrátou přes dvě a půl minuty. Třetí skončil Saverino Cavanese bezmála osm minut pozadu.

O týden později jel devatenáctiletý bratr Giulio regionální závod v Toskánsku. Při jednom ze sjezdů se na trati nečekaně zjevilo auto. Giulio jel v úniku s dvojicí soupeřů, jenže ti se stačili vyhnout. On to bohužel nestihl a v plné rychlosti do vozu narazil. Jakmile se starší z bratrů vrátil do Florencie, již na nádraží mu přítel řekl, co se stalo, a oba spěchali do nemocnice. Giulio prodělal řadu operací, krev mu daroval osobně i Gino, ale stav se nelepšil a jedna z posledních vět, které Giulio bratrovi řekl, byla, aby nebyl smutný, protože takové věci se prostě stávají. Ginův bratr zemřel 16. června po dvou dnech strávených v nemocnici. Jako reakci na toto neštěstí Gino přemýšlel o ukončení kariéry. Naprosto se zhroutil, odstěhoval se do opuštěného

domu na pobřeží a nechal v domě svých rodičů postavit malou kapli zasvěcenou Giuliovi.

Ještě více prohloubil své náboženské aktivity, i několikrát denně se modlil k Bohu za bratrovu duši a žádal ho o rady, jak naložit se svým životem. Tolikrát s bratrem snili o tom, jak budou dominovat společně světové cyklistice a během závodů si pomáhat. Oba rodiče ho prosili, aby s cyklistikou skončil, a on to velmi vážně zvažoval. Z hlubokého žalu se do sedla vrátil s pomocí přátel, cyklistických kolegů a nové přítelkyně Adriany až v průběhu září na mistrovství světa v silničním závodě a v něm skončil na sedmém místě. Sezónu ukončil listopadovým vítězstvím v Kolem Lombardie, byl tam nejrychlejší po spurtu tříčlenného úniku.

1937: obhajoba Gira a nucená účast na Tour de France

Na začátku roku chytil Bartali kvůli tréninku ve sněhové bouři další zápal plic. I tak za pouhých šest týdnů stál na startu Gira. Do růžového trikotu se v tomto ročníku oblékl poprvé po etapě 5a, premiérové týmové časovce na šedesát kilometrů. Hned v další etapě o něj sice přišel ve prospěch Giovannioho Valettiho, ale po horské časovce na Terminillo v etapě 8a jej uzmul zpět. Do konce ročníku přidal vítězství v horských etapách 10, 16 a 17 a v Miláně měl na druhého Valettiho náskok přes osm minut. Třetí Enrico Mollo ztratil přes sedmnáct a půl minuty. Corsa rosa tak vyhrál podruhé v řadě a potřetí opanoval horskou klasifikaci.

V mezidobí mezi Girem a Starou dámou vzrůstal v Itálii vliv Il Duceho a jeho fašistické strany. Ta na Bartaliho tlačila, že i přes ohromnou únavu z Gira musí ve Francii startovat a pokusit se o vítězný double Giro–Tour, který se doposud nikomu v historii nepodařil. Jen to by byla správná demonstrace síly a propagace fašismu. V hloubi duše o tomto počinu snil závodník také, ale chtěl dbát doporučení lékařů, že ho onemocnění z počátku roku natolik oslabilo a aby své záměry přehodnotil a o rok je odložil. Na jezdce tlačil jak ministr sportu Antonelli, tak předseda italského olympijského výboru Achille Starace. Ten mu dokonce vyhrožoval, že neuposlechne-li, bude zbaven závodní licence a odsouzen za odepření poslušnosti.

Bartali, sympatizující s katolíky a odpůrce fašistického režimu, nakonec s vidinou profesní sebevraždy v případě nesouhlasu svolil a potvrdil účast. Po třetí etapě ztrácel více než osm minut. V sedmé etapě předvedl heroický výkon. Opanoval výjezd do průsmyku Galibier, do cíle v Grenoblu dojel první a dostal se do průběžného vedení, a tudíž si poprvé v životě vyzkoušel žlutý dres průběžně vedoucího jezdce. Hned druhý den poznal, jak je štěstěna vrtkavá. V etapě z Grenoblu do Briançonu při přejezdu mostu spadl jeho domestik Jules Rossi a Bartali ve snaze se mu vyhnout skončil v řece. Roger Lapébie, případný vítěz ročníku, k této příhodě řekl: *„V údolí vedoucím do Briançonu jsem zahlédl nehodu, do které byl zapojen i muž ve žlutém. Při přejezdu dřevěného mostu nezvládl Rossi své kolo a spadl. Bartali*

jedoucí v těsném závěsu již nestihl pořádně zareagovat. Strhl řídítka a spadl tři metry hluboko do řeky.“

Týmový kolega Francesco Camusso ho vytáhl zpět na vozovku a společnými silami zdolali posledních třicet kilometrů do cíle. Bartali měl poraněnou paži, koleno a silné problémy s dýcháním způsobené úderem do hrudníku. Na vítěze ztratil devět minut, ale stále si udržel své průběžné vedení. Při deváté etapě přes Izoard, Vars a Allos trpěl silnými bolestmi, zaostal o dvacet dva minut a ze žlutého ho vysvlékl Belgičan Sylvère Maes. V Marseille přišlo nevyhnutelné a ze závodu odstoupil. Než závod opustil, sdělil osobně tuto informaci řediteli závodu. Henri Desgrange byl situací dojat a Bartalimu řekl: *„Jsi první jezdec, který za mnou v případě odstoupení přišel a tuto informaci mi řekl. Jsi dobrý člověk. Gino, uvidíme se příští rok a ty vyhraješ.“* Věci na pravou míru uvedl Bartali až po konci své kariéry.

Ze závodu byl donucen odstoupit fašistickou stranou, jmenovitě předsedou Achillem. Její šéf se obával, že by špatným výkonem poškodil jméno země. *„Byl jsem zdrcen. Před Tour mi doktor poradil, abych nestartoval, a oni mě donutili. Když jsem chtěl v závodě zůstat a poprat se s příležitostí, přikázali mi vzdát,“* vzpomínal Bartali. Od září do konce sezony si spravil chuť při domácích podnicích. Opanoval Giro del Lazio, Giro del Piemonte a italský šampionát. V Závodě padajícího listí byl nejlepší Aldo Bini. Bartali byl poté nejrychlejší ze spurtu pětičlenné skupiny pronásledovatelů a dojel si pro druhé místo. Na stupních vítězů je doplnil třetí Aimone Landi.

1938: první vítězství na Tour

Bartali si před startem Gira vypracoval tréninkový plán. Sportovní kapitáni, kteří plnili Mussoliniho rozkazy, s ním nesouhlasili. Dle vůdce se nesmělo plýtvat silami v Itálii, jenže jezdec se musel na Starou dámu připravit. Pouze v tomto závodě mohl dle jeho mínění ve světě pozvednout prestiž Itálie, které zbyl již jen jediný ekonomický partner, Německo. Cestu na Starou dámu zahájila italská reprezentace 29. června na turínském nádraží. Ještě noc předtím chodil Bartali po hřbitově v Ponte a Ema a mluvil se svým zesnulým bratrem. Žádal ho celý nervózní o radu, co si počít, kdyby nevyhrál a režim ho chtěl potrestat. Pohodlný lůžkový vlak jezdce kolébal až do druhého dne, kdy je krátce po deváté ranní vyložil v Paříži. Tým byl ubytován v hotelu Pavillon Henri IV na západním předměstí města nad Seinou, v hotelu, který byl v minulosti palácem Ludvíka XIV a místem, kde Alexandre Dumas napsal své romány *Hrabě Monte Christo* a *Tři mušketýři*.

Ve Francii stál na startu závodu v týmu, jehož ředitelem byl Costante Girardengo, jenž svého svěřence plně podporoval. Pravidla závodu byla jako téměř každý rok změněna. Časové bonifikace klesly a zrušena byla kategorie individuálních jezdců. Startovaly pouze národní týmy s tím, že Francii bylo umožněno postavit na start týmy „B“ (Bleuets) a „C“ (Cadets). Po první horské etapě byl na čele závodu André

Leducq, Bartali na něho ztrácel sedm minut. V osmé etapě z Pau do Luchonu Bartali udeřil při výjezdu do průsmyku Tourmalet. Při sjezdu z Aspinu, dalšího z průsmyků, měl defekt a předjela ho belgická dvojice Félicien Vervaecke – Edward Vissers. Do cíle etapy přijel Ital třetí a sledoval, jak se Vervaecke ve žlutém trikotu předvádí. Bartali následně vyhrál jedenáctou etapu z Montpellieru do Marseille a stáhl náskok na něco málo přes jednu minutu. Před vjezdem pelotonu do Alp se Ginovi stalo něco nepředstavitelného.

Na návštěvu přijel jeho otec Torello. Když muž, který poprvé v životě vyrazil mimo Itálii, syna objímal, plakal radostí. Právě během následující etapy do Briançonu si Bartali naplánoval rozhodující útok. Na trase byly průsmyky Allos, Vars a Izoard. Už při sjezdu z Varsu byl osamocen a stoupání na Izoard nepřekazil ani defekt. Do cíle etapy vjel s náskokem sedmnácti minut na protivníky. Dosavadní držitel žluté Vervaecke v tuto chvíli ztrácel průběžně dvacet jedna minut. Po příjezdu do Briançonu jen několik kilometrů od hranice s Itálií ho obklopili fanatičtí italští fanoušci. V následující patnácté etapě se Bartali necítil dobře, a týmový ředitel mu proto radil, aby se raději šetřil a hlídal si náskok. Na trati peloton čekaly i průsmyky Galibier a Iseran s nadmořskou výškou 2 764 metrů. Vervaecke se tam vydal do úniku a Bartaliho trápení začalo. Do sjezdu vložil vše a v cílovém Aix-les-Bains se objevil s čelní skupinou.

U hotelu italské reprezentace Gina pohltil frenetický dav, až musel zasáhnout italský ministr sportu Antonelli a diváky rozehnal slovy: „*Nedotýkejte se ho, je to Bůh!*“. Ti sice ustoupili, ale Bartaliho jméno pod okny provolávali dlouho do noci. Bartali do konce závodu v Paříži náskok udržel a vyhrál svoji první Tour de France. Druhý Vervaecke se sice snažil, seč mohl, ale i tak ztratil přes osmnáct minut. Třetí Francouz Victor Cosson zaostal o téměř půl hodiny. V poslední etapě nastala kuriózní situace, když se dva bývalí vítězové Tour Antonin Magne (1931 a 1934) a André Leducq (1930 a 1932) vydali do úniku a projeli cílovou páskou současně. Tehdejší technologie nebyla na takové úrovni, aby byli rozhodčí schopni spolehlivě rozhodnout, kdo vyhrál. Vítězi tedy byli deklarováni oba a pro oba to shodně byla poslední etapa na Staré dámě v kariéře. U Bartaliho vítězného proslovu se Benito Mussolini těšil, že ho bude spolu s režimem vynášet do nebes.

Nic takového se nestalo, Bartali pouze poděkoval všem, kdo ho podporovali. Vítězné květiny druhý den odnesl do pařížského kostela a primát věnoval papeži. Přijetí v domovině bylo poté nečekaně strídme. Reportér francouzských novin *L'Auto* napsal, že ho sice uvítaly davy nadšených fanoušků, ale nekonala se žádná oficiální oslava. Pravděpodobně za tím stála skutečnost, že Bartali byl katolík. V průběhu srpna zaslala fašistická propaganda do médií jasný pokyn. Smí referovat o Bartaliho sportovních úspěších, nikoliv ho oslavovat jako člověka. Na mistrovství světa v nizozemském Valkenburgu byl italským trenérem požádán, aby pracoval ve prospěch

svých kolegů. Kvůli několika pádům ze závodu odstoupil a to rozhněvalo jak domácí tisk, tak tifosi. Ti ho považovali za zrádce odmítajícího bránit barvy své země. V Kolem Lombardie byl po hromadném spurtu druhý za Cinem Cinellim z Frejusu a před třetím Osvaldo Bailem.

1939–1940: vítězné Milán – San Remo a pomoc Coppimu na Giru

Počátkem roku 1939 opanoval Bartali svůj první monument. Milán – San Remo vyhrál po více než sedmi a půl hodinách v sedle po spurtu uniklé pětky. Na stupních vítězů ho doprovodili druhý Bini a třetí Bailo, dvojice z Bianchi. Zkraje roku trápila zemi nezaměstnanost desítek milionů lidí a Itálii reálně hrozil bankrot. Vztahy s Francií byly již příliš vyhrocené, a tak byl start na Tour Bartalimu zakázán. Na Giru se po druhé etapě oblékl do růžového. Následující den měl mezi Janovem a Pisou při výjezdu do průsmyku Bracca defekt. Soupeři lačníci po jeho neúspěchu pokračovali dále a v cíli měl ztrátu sedm minut. K výhře v etapě 9b ve Florencii přidal další v patnácti etapě odehrávající se v Dolomitech. Díky tomu se posunul do čela a do konce zbývaly dvě zkoušky. Po volném dni přišla na řadu další porce výškových metrů v podobě průsmyků Tonale a Aprica.

Největší soupeř a obhájce loňského prvenství Valetti v tu chvíli ztrácel tři minuty a čtyřicet devět sekund. Po žaludečních problémech v minulé etapě se vzpamatoval a nehodlal složit zbraně. Již při výjezdu na Tonale Veletti zaútočil a Bartali se k němu s vypětím všech sil dotáhl. Dvojici posléze doplnil i Olimpio Bizzi, Velettiho stájový kolega z Frejusu. Obloha se zatáhla, teplota spadla na bod mrazu a začalo sněžit. Bartali píchl a dvojice se mu rychle začala vzdalovat. Týmové auto Legnana bylo zablokováno tím z Frejusu, jehož řidič údajně ztratil kontrolu nad vozem a dostal smyk. Dvojnásobný šampion Gira se snažil, seč mohl, aby ztrátu stáhl. Když se začal přibližovat, znovu píchl a nato spadl. Mrazivé počasí se změnilo v den, kdy se vše obrátilo proti němu. V cíli byl Valetti o sedm minut před Bartalim a celkově vedl Giro o téměř tři minuty. I přes vítězný spurt v poslední etapě skončil Bartali na druhém místě celkově za krajanem Valettim.

Ztráta činila téměř tři minuty. V červenci mu byla odepřena možnost obhajoby vítězství na Tour. Vztahy mezi Itálií, Německem a zbytkem Evropy byly ve stínu nadcházející války napjaté. Týmy Německa a Itálie tak nebyly do závodu vůbec pozvány. V říjnu potkal poprvé v životě mladého Fausta Coppiho. Stalo se tak v závodě Giro del Piemonte, Bartali jej vyhrál a Coppi skončil třetí. Po závodě se přimluvil u týmového ředitele, aby Coppiho pro příští sezonu najal. Na konci roku Bartali podruhé v životě opanoval závod Kolem Lombardie, když dokázal nejbližším soupeřům ujet o tři a půl minuty. Druhý po spurtu skupiny pronásledovatelů skončil Adolfo Leoni, třetí Salvatore Crippa. V roce 1940 získal Bartali druhé vítězství v Milán – San Remo v řadě, v cílovém spurtu porazil druhého Rimoldiho a třetího

Biniho. Giro d'Italia bylo očekáváno jako souboj mezi Bartalim a obhájcem z loňska Valettim.

Ve druhé etapě kolidoval Bartali se psem a do cíle dojel se ztrátou přes pět minut. Zranění, která utrpěl, ho donutila strávit noc v nemocnici a v ní mu lékaři doporučili několikadenní odpočinek. Bartali rad nedbal a přeorientoval se do role Coppioho domestika, protože Coppi byl v celkovém pořadí v lepší pozici. Coppi se oblékl do růžového po třinácté etapě v Modeně, kterou zároveň vyhrál. Bartali sice vyhrál ještě dvě etapy, ale kvůli přetrvávajícím bolestem ztrácel stále více. V Miláně stál na nejvyšším stupínku Coppi, Bartali skončil devátý s odstupem tři čtvrtě hodiny. Chuť si částečně spravil vítězstvím v horské klasifikaci. Původně předpokládaný vyzyvatel Valetti skončil až na sedmnácté příčce. Před koncem roku vyhrál ještě národní šampionát a klasiku Kolem Lombardie. Podruhé v řadě tam triumfoval z úniku, druhý v pořadí Osvaldo Bailo zaostal o více než čtyři minuty.

1941–1944: pomoc Židům za války a druhotné závodní výsledky

Do armády byl Gino odveden už v roce 1933. Postavení sportovce mu ovšem umožnilo vyhnout se vojenské službě až do propuknutí války. Koncem roku 1940 však přišla řada i na něho a dostal povolávací rozkaz. Po zdravotní prohlídce byl ustanoven armádním poslem zhruba sto deset kilometrů od Florencie. Během služby směl zavodit s tím, že finanční odměny za všechny případné výhry putovaly na válečné výlohy. V červenci 1943 byla Spojenci dobytá Sicílie a Gino byl následně z vojenské služby propuštěn. S rodinou se z bezpečnostních důvodů nejprve přestěhovali do horské vesnice Nuvole a následně do příteleva bytu ve Florencii.

Koncem roku 1943 se Bartali ve Florencii sešel s kardinálem. Elia Dalla Costa mu nastínil plán týkající se florentských Židů, kterým organizace Delasem⁸ pomáhala opustit Itálii. Uprchlíci potřebovali jídlo a falešnou identitu, aby přežili pronásledování fašisty a případný útěk ze země. Bartali si byl plně vědom, jakému riziku vystavuje sebe a svoji rodinu, ale i přesto souhlasil s pomocí a začal pro organizaci pracovat jako poslíček. Své ženě vždy oznámil, že jede na trénink, a vyrazil na cestu. Z Florencie do Assisi se na trasu dlouhou sto třicet kilometrů vydával s materiálem schovaným v rámu kola. Po odevzdání dokumentů a fotografií nafasoval falešné průkazy totožnosti a druhý den šlapal zpět do Toskánska. Ve Florencii předával materiál kardinálovým lidem, kteří se starali o jejich distribuci cílovým osobám.

Ve výjimečných případech dokonce pomáhal i s úkrytem samotným uprchlíkům. Jedním z nich byl i jeho dávný přítel z cyklistického obchodu Giacomo Goldenberg s rodinou. Situace se stala neúnosnou a Goldenbergovy musel Bartali schovat ve svém domě v ulici Bandino ve Florencii. Zatýkání Židů nedlouho poté nabralo

⁸ Delegazione per l'Assistenza degli Emigranti Ebrei čili Delegace pomoci židovským emigrantům.

na intenzitě a rodina byla znovu přemístěna do jiné z Bartaliho nemovitostí. V červenci 1944 přišlo nevyhnutelné a Bartali byl předvolán do florentského sídla fašistického pohlavára Maria Carity. Ten ho obvinil z pašování zbraní do Vatikánu. Bartali se bránil, že děkovný dopis, který fašisté zadrželi, byl reakcí na darování potravin lidem v nouzi. „*Nebyly to zbraně, ani neumím střílet,*“ dodal.

Díky nedostatku důkazu a přímluvě jeho bývalého nadřízeného z armádního útvaru byl po několika dnech výslechu propuštěn. „*Říká-li Bartali káva, mouka a cukr, bylo to skutečně tak,*“ prohlásil rezolutně a Bartalimu tím před běsnícím Caritou pravděpodobně zachránil život. Po osvobození města americkou armádou v průběhu srpna 1944 mohla rodina Goldenbergova vyjít ze sklepního úkrytu a připojit se k davům slavícím konec války. Co se sportovních výsledků v době války týče, konala se jen hrstka závodů. Bartali se pravidelně stavěl na starty Gira di Toscana, Gira del Piemonte nebo Kolem Lombardie a ve všech se pravidelně umísťoval v první pětce.

1945–1947: obnovení mezinárodních soutěží a třetí vítězství na Giru

V roce 1945 byly postupně obnovovány cyklistické závody nejvyšší kategorie a největším úspěchem bylo pro Bartaliho třetí místo v Kolem Lombardie. Nejenže ho válečné roky připravily téměř o všechny úspory vydělané na závodech, ale i sil mu značně ubylo. Vlasy mu začaly ustupovat, jeho tvář prořízla řada vrásek. Právě v této době mu byla přiřknuta přezdívka Stařec, protože ač mu bylo pouhých třicet let, vypadal nejméně o deset let starší. V roce 1946 začalo vedení novin *La Gazzetta dello Sport* uvažovat o obnovení Gira. Nový šéfredaktor Bruno Roghi vůbec nepochyboval a hrdě prohlašoval, že zemi, kterou za pět let zdevastovala válka, dokáže závod za dvacet dní opět sjednotit. Fausto Coppi se na začátku roku rozhodl přestoupit do stáje Bianchi. Eberardo Pavesi, šéf týmu Legnano, mu totiž oznámil, že jejich lídrem bude i nadále Bartali, jenže s tím se Campionissimo nehodlal smířit, a stal se tak Bartaliho úhlavním soupeřem. Rivalita dvojice rozdělila Itálii. Konzervativní Bartali byl favoritem zemědělského jihu. Inovativní Coppi, využívající trendy v dietách a dopingu, byl oblíben především v industriálním severu. Bartali vždy Coppiho podezřívával z užívání dopingu a systematickou prací doložil o této skutečnosti potřebné důkazy. Jelikož v té době ještě nebyl žádný prostředek považován za zakázaný, žádný trest Coppiho nikdy nečekal.

Coppi ze začátku roku tak moc trénoval, že když to Pavesi viděl, řekl svému svěřenci, že se není čeho bát, protože za tak šílenou porci kilometrů zaplatí. V březnu však navzdory předpokladům Coppi triumfoval v San Remu s takovou dominancí, že druhý Francouz Teisseire zaostal o čtrnáct minut a čtvrtý Bartali dokonce o osmnáct a půl. Itálie, sužovaná poválečným utrpením a pomalou obnovou země, začátkem června v referendu rozhodla, že již nechce monarchii v čele s králem, ale

má zájem o to, stát se republikou. Když se výsledek dozvěděl Umberto II., kterého na trůn dosadil abdikující Viktor Emanuel III., raději s rodinou utekl do Portugalska. Povzbuzen narozením druhého syna stanul Bartali na startu Gira znovuzrození, jak je pořadatelé nazvali. Krutosti války byly zapomenuty s jedinou výjimkou. Tou byl Fiorenzo Magni, neboť za války dle svědků šířil fašistické ideologie, a nebyl proto do závodu připuštěn.

Ředitel závodu Armando Cougnet k sobě do týmu přibral mladého asistenta Vincenza Torrianiho, neboť by ho jednou viděl rád jako svého nástupce. Společně provedli inspekci plánované trasy, a přestože vedla přes stovky kilometrů nezpevněných cest a přes města bez tekoucí vody, uznali ji za způsobitou. Bartaliho rivalita s Coppim mezitím přitáhla prakticky celou Itálii k rádiím přinášejícím zprávy o průběhu závodu. Coppi v páté etapě spadl, nalomil si žebro, ale přesto ji vyhrál. V deváté etapě měl žaludeční potíže, a Bartali tudíž vycítil příležitost. Se skupinou uprchlíků zaútočil, najel na něho čtyři minuty a byl druhý průběžně. V maglia rosa mezitím šlapal Vito Ortelli z celku Benotto. Dvanáctá etapa vedla do severoitalského přístavu Terstu a byla považována za nejrizikovější. Do sporného území, kde se v minulosti dopouštěli italští fašisté zločinů na slovinském obyvatelstvu. V květnu 1945 osvobodili město partyzáni a předali je pod správu Jugoslávie.

Ta si pro změnu začala vybíjet zlost na tam žijících Italech. Situaci se snažily uklidnit spojenecké jednotky, které převzaly otěže nad městem, ale konfliktů neubývalo. Ještě před startem Gira Spojenci oznámili, že z bezpečnostních důvodů dojezd etapy do Terstu nepovolí. To se rychle změnilo, když hned první etapu vyhrál terstský rodák Giordano Cottur ze stáje Wilier Triestina, mající svoji základnu právě v přístavním městě. Italové byli nadšeni a vůbec si nepřipouštěli, že by do města, které považují za své, nemohl závod zamířit. Spojenci po nátlaku italské vlády nakonec dojezd povolili a připravovali se na nepokoje. Při příjezdu pelotonu několik desítek kilometrů před městem propuklo peklo. Cesta byla přehrazena barikádou a na závodníky začaly létat kameny a hořící projektily. Každý v nastalé panice bojoval o život a situaci vyřešila až střelba vojáků, kteří jezdce doprovázeli. Když se to dozvěděli Italové žijící v Terstu, začali zapalovat slovinské restaurace a rozbíjet výlohy obchodů.

Po několikahodinové diskuzi mezi jezdci, ředitelem závodu a armádou bylo rozhodnuto, že etapa oficiálně skončila právě tam. Kdo bude chtít, bude mu umožněno dojet až do původního cíle v Terstu. Za tuto možnost bojoval logicky především místní tým Triestina, zatímco Bartali, Coppi nebo růžový Ortelli byli proti. Většina pelotonu přejela do Udine, místa startu příští etapy. Sedmáct odvážných ještě kus pokračovalo, ale cesta byla natolik blokována předměty, a dokonce i minami, že nebylo možné více riskovat. Cyklisté naskákali do vozidel americké armády a ta je

převezla na hranici města, ve kterém dokázala zajistit jejich ochranu. Poté je vysadila a hrstka odvážných si na posledních sedmi kilometrech opět zazávodila. Etapu po předchozí domluvě vyhrál Cottur a dojetím z tisíců nadšených Italů na cílovém velodromu se rozplakal. Národnostní otázka byla definitivně vyřešena až v roce 1954, kdy se Terst stal pevnou součástí Itálie.

Ve třinácté etapě v Dolomitech unikli Bartali s Coppim a společně přijeli do cíle. Coppi vyhrál etapu, Bartali se převlékl do maglia rosa s náskokem čtyř minut. Příští den zaútočil Coppi už sto padesát kilometrů před cílem, v průsmyku Falzarego. Postupně budoval náskok, a když se virtuálně převlékl do růžového, začalo Legnano bít na poplach. Bartalimu mocně pomáhal stájový kolega Aldo Bini a společnými silami stáhli náskok na přijatelnou mez. Coppi sice vyhrál etapu, ale stále ztrácel téměř tři minuty. V poslední horské etapě do Trenta stáhl z náskoku další dvě minuty. V závěrečné sedmnácté etapě do Milána se snažil, seč mohl, aby necelou minutu ztráty zlikvidoval, ale marně. Zaútočil hned po startu a rozdělil peloton na dvě půlky, ale první skupina nespolupracovala, a tak se dokázal Bartali, který dosud zůstával vzadu, dotáhnout. Stařec sice nevyhrál žádnou z etap, ale i tak na druhého Coppioho udržel náskok čtyřiceti sedmi sekund.

Návdavkem uzmul i horskou klasifikaci a jeho tým Legnano byl nejlepším v ročníku. Třetí Ortelli byl již hodně pozadu, neboť ztratil necelých patnáct a půl minuty. O dva týdny později vyhrál závod Kolem Švýcarska, tam opanoval čtyři etapy. Stále častěji však se svým rivalem Coppim i zásluhou novátorských dopingových metod prohrával. Bartaliho podpurnými látkami se staly káva a cigarety. Byl schopen vypít až dvacet espress za den. Se svou ženou občas praktikoval noční tréninky, Adriana seděla za volantem a Ginovi svítila na cestu. Sám sebe označoval jako závodní auto se studeným motorem, kterému se prodlužuje doba, než se zahřeje. V březnu roku 1947 dosáhl na třetí vítězství v Primavera v řadě. Tentokrát téměř čtyři minuty před druhým Cecchim a rovných devět minut před třetím Magginim. V květnu skončil druhý v prvním ročníku závodu Kolem Romandie. Nad jeho síly byl pouze Belgičan Désiré Keteleer.

Na Giru vyhrál úvodní etapu Coppioho týmový kolega Renzo Zanazzi a oblékl se do růžového. Čtvrtá etapa s dojezdem v Pratu byla první horskou zkouškou ročníku. Navzdory Coppioho triumfu se do čela závodu dostal Bartali. Ačkoliv se oba snažili, nedokázali jeden druhému v dalších etapách výrazněji odskočit. Situace se změnila až v šestnácté horské etapě přes průsmyky Falzarego a Pordoi do Trenta. Bartalimu se ve Falzaregu zaklínil řetěz, musel opravovat, a proto mu Coppi ujel. Při sjezdu měl pro změnu mechanický problém Coppi, a tak byla dvojice opět pospolu. Rozhřešení přinesl až prašný výjezd na Pordoi, neboť v něm nasadil Fausto takové tempo, že mu Gino nestačil.

Coppi vyhrál etapu a na Bartaliho najel tolik času, že ho vysvlékl z růžového dresu. Udržel si jej až do konce závodu a s náskokem minuty a čtyřicet tři sekund na druhého Bartaliho vyhrál své druhé Giro. Tour de France se konala poprvé po osmi letech, ale Italové nedostali pozvání. Itálie s Francií ještě neměly uzavřený mír a de facto byly obě země ve válečném stavu. Poslední vítězství roku zaznamenal Bartali v závodě Kolem Švýcarska, tam navíc dvě etapy vyhrál. Rozestupy v konečném zúčtování byly obzvláště velké. Druhý krajan Giulio Bresci ztratil více než dvacet jedna minut, třetí Belgičan Stan Ockers přes dvacet čtyři a půl minuty.

1948: druhé vítězství na Tour de France

V průběhu dubna Bartali vyhrál švýcarskou klasiku Curych–Metzgete. Na Giru chystal odplatu za loňský rok, ale jak už tomu bývá, když se dva perou, třetí se směje. Prvních devět dní jel v růžovém Cottur. V deváté etapě se do denního úniku dostali nepozorovaně Fiorenzo Magni a Vito Ortelli. Peloton přijel až třináct minut za nimi a Bartali s Coppim měli problémy. Do čela se vyhoupl Ortelli. V královské sedmnácté etapě z Cortiny d'Ampezzo do Trenta jel Coppi tak dobře, že vyhrál etapu a stáhl Magniho náskok na minutu dvacet. Situaci mohl ještě změnit, místo toho však podal se svým týmem Bianchi protest. Magniho tým měl podél trati zajistit diváky, aby ho při výjezdu na Pordoi tlačili a pomohli mu ubránit maglia rosa. Rozhodčí souhlasili s tím, že to byl organizovaný podvod, a udělili Magnimu dvouminutovou penalizaci. To se Coppimu nelíbilo, výši trestu považoval za výsměch, a celý tým Bianchi se proto rozhodl odstoupit. Ředitel závodu se snažil jejich názor zvrátit, ale nic se nezměnilo.

Když se to diváci druhý den dozvěděli, vybíjeli si frustraci na Magnim. Nutno dodat, že nejen kvůli tomu, co se stalo na Giru. Za války byl prokazatelně zapojen do podpory fašismu a nacismu. V roce 1944 se měl dokonce podílet na masakru partyzánské skupiny, byl za něj odsouzen, ale díky plošné amnestii do vězení nastoupit nemusel. Růžovou udržel i zbylé dvě etapy a na milánském velodromu Vigorelli byl dekorován vítězem. Druhý Ezio Cecchi zaostal o jedenáct sekund, do té doby to byl nejtěsnější rozdíl na prvních dvou místech. Na třetím místě skončil Magniho týmový kolega Cottur. Úspěšný ročník podtrhla týmová soutěž, v níž celek Wilier Tries-tina nenašel přemožitele. Bartali skončil až na osmé příčce, necelých dvanáct minut za Magnim. Deset let po svém prvním vítězství se Bartali vrátil na Tour de France s italským týmem pod vedením trenéra Alfreda Binda. Francouzská Grand Tour zůstala na rozdíl od té italské závodem národních celků. Coppi coby zástupce stáje Bianchi chtěl závodit proti Bartalimu, lídrovi stáje Legnana, nikoliv po jeho boku.

Ten byl jakožto aktuální vítěz Gira zvolen kapitánem italské reprezentace. Tyto důvody vedly k tomu, že se Coppi odmítl závodit. Po týdnu závodění se dostal do vedení Francouz Louison Bobet. Po dvanácté etapě do Cannes ztrácel Bartali

propastných dvacet minut. O den později byl předseda italských komunistů Palmiro Togliatti střelen atentátníkem v momentě, kdy opouštěl budovu parlamentu. Antonio Pallante vystřelil celkem čtyřikrát a tři střely zasáhly cíl. První dvě zasáhly ucho a trup, třetí byla mnohem více devastující. Proletěla mezi žebry a zasáhla plíci. Jakmile se zpráva rozkřikla, netrvalo dlouho a o incidentu věděla celá Itálie. Při nedávných volbách sice vyhrála Křesťanská demokracie, ale nálada ve společnosti nebyla dobrá. Národ se stále vzpamatoval z válečných hrůz, panovala vysoká nezaměstnanost a obecná nespokojenost s tím, že se vítězné politické straně nedaří plnit sliby rychlé obnovy země.

A tak posloužil atentát jako rozbuška, na kterou komunisté (ale i část křesťanských voličů) čekali. Obsadili továrny, rádiové a televizní stanice a situace se stávala neúnosnou. Státní převrat byl na spadnutí a Spojené státy s napětím sledovaly, jak se situace vyvine. Po konci války se totiž v Itálii dlouhodobě přetahovali o moc komunisté s křesťany, a očekávalo se tak rozhodnutí, zda bude země směřovat demokraticky (ideově k USA), či pod vedením komunistů (čili k SSSR). Když Bartali odpoledne odpočíval na pokoji a dělal si strach z domácího dění, o kterém hojně informovali italští novináři, zazvonil telefon. Na druhém konci nebyla jeho milá Adriana, ale předseda Křesťanské demokracie a italský premiér Alcide De Gasperi. Ten ho naléhavě žádal, že je země na pokraji občanské války, a bylo by proto dobré, aby ji svým vítězstvím v zítřejší etapě (nebo i v celém závodě) přivedl na jiné myšlenky. Závodník slíbil, že udělá, co bude v jeho silách, a sluchátko zavěsil.

Druhý den se Bartali rozhodl zvrátit nepříznivý stav dějin, a tudíž instruoval celý italský tým. Při každé možné příležitosti budou útočit a udělají z etapy peklo. Během výšlapu do průsmyku Vars Gino stíhal Francouze Robica. Po sjezdu do údolí ho dojel a nechal za sebou. Unavený Bobet byl mnohem dále za nimi. Zvládl i přejezd přes Izoard a do cíle v Briançonu přijel s náskokem osmnácti minut na Bobeta. Svoji ztrátu v celkovém pořadí tak stáhl na padesát jedna sekund. Jakmile se o výsledku dozvěděl parlament, nastalo okamžité uklidnění situace a země se jako zázrakem vrátila do normálních kolejí. Následující den bylo v plánu pět horských průsmyků včetně stoupání na Galibier. I tuto těžkou zkoušku Bartali vyhrál a v cíli etapy se oblékl do žlutého. Před příjezdem do Paříže přidal ještě dvě vítězné etapy (patnáctou do švýcarského Lausanne a devatenáctou do belgického Lutychu) a podruhé v životě vyhrál Tour.

Náskok na druhého činil více než dvacet osm minut. Když se Togliatti probudil v nemocnici, nezajímal ho vlastní stav, ale chtěl vědět, jak na tom Gino ve Francii je. Atentát nakonec přežil a nadále ve své funkci pokračoval. Bývalý předseda vlády Giulio Andreotti byl v roce 1948 přítomen v parlamentu při oslavách Bartaliho vítězství a na událost vzpomínal: „*Tvrdit, že občanská válka byla odvrácena díky vítězství na Tour de France, je určitě přehnané. Je však neoddiskutovatelné, že Bartali*

přispěl k uvolnění napětí.“ Atentátník Pallante tvrdil, že ho k činu motivovala obava ze spojení italských komunistů se Sovětským svazem, které měl Togliatti dlouhodobě zamýšlet. Odsouzen byl k deseti letům vězení, ale ty se o něco zkrátily po vyhlášení amnestie. V mezidobí si Bartali dojel pro druhé místo v domácí klasice Tre Valli Varesine. Antipatie dvojice Bartali–Coppi dosáhla maxima při mistrovství světa v nizozemském Valkenburgu. Oba jezdci raději vzdali, než aby si museli navzájem pomáhat, a Italská cyklistická federace je posléze potrestala tříměsíčním suspendováním.

1949: založení stáje Bartali a prohry s Coppim

Za titul na loňské Tour vyinkasoval Bartali milion franků. Dalších tři a půl milionu mu zajistila účast v následujících kritériích. Díky získaným financím se rozhodl opustit Legnano a založil vlastní stáj, její název zněl Bartali–Gardiol. V přípravě na Corsa rosa si dojel pro dvě etapy a celkové vítězství v závodě Kolem Romandie. Na startu Gira chyběl jak obhájce vítězství Magni, tak dlouholetý ředitel Cougnet. Po čtyřech dekádách v čele odešel do důchodu a otežl se definitivně chopil dosavadní zástupce Torriani. Ten také přišel s novinkou udělování bonifikačních sekund. V růžovém jel od deváté etapy Leoni z Legnana. Jediná etapa v Dolomitech nesla číslo jedenáct. Jako první zaútočil Bartali, a to hned v prvním ze čtyř průsmyků. Při sjezdu z něj začal všem unikat, ale postihl ho defekt. Poslal tedy svého gregaria, aby se vrátil do týmového vozu a požádal mechaniky o pomoc. Ten informaci zakřičel tak nahlas, že ji uslyšel i Coppi, a obratem proto zavelel k útoku.

Bartali musel čekat na doprovodný vůz a navíc udělal i chybu, když se zapomněl najíst. Coppi etapu vyhrál s náskokem sedmi minut a ztrátu na Leoniho stáhl na dvacet osm sekund, zatímco Bartali nabral manko deseti minut. Rozhodující verdikt přinesla sedmnáctá etapa čítající pět alpských průsmyků Maddalena, Vars, Izoard, Montgenèvre (všechny ve Francii) a Sestriere (jediný v Itálii). Byl chladný a deštivý den a Fausto Coppi tam předvedl zřejmě nejlepší cyklistické představení svého života. Celý den útočil, a když projel cílem v Pinerolu, trvalo bezmála dvanáct minut, než přijel druhý Bartali. Růžový Leoni zaostal o dalších jedenáct minut a o celkovém vítězi nebylo pochyb. V následující časovce ztratil sice vinou únavy dvě minuty, ale nic se nezměnilo. V Miláně byl Coppi potřetí dekorován vítězem Gira. Druhý Bartali zaostal o dvacet tři minut, třetí Cottur dokonce o třicet osm. Zásluhou svého představení v královské etapě byl Campionissimo rovněž dekorován v horské klasifikaci.

Po svém vítězství v Itálii požadoval Coppi roli lídra na Tour. Obhájce Bartali to kategoricky odmítl. Zoufalý šéf reprezentace Binda učinil kapitány z obou s tím, že budou mít každý k ruce pět gregariů a spor měl být vyřešen na silnici. V páté etapě do Saint-Malo měl Coppi pád, ale Bartali mu pomohl. Při společné jízdě začal Coppi

ztrácet síly, a Bartali se tudíž rozhodl, že nebude více spolupracovat. Do cíle etapy dojel Coppi se ztrátou osmnácti minut na vítězného Švýcara Küblera. V sedmé etapě vyhrál Coppi časovku do La Rochelle, a umazal tak něco ze své ztráty. V šestnácté etapě mezi Cannes a Briançonem se vydal Coppi do úniku a jediný Bartali byl schopen jeho tempu stačit. Etapu jeli v den Bartaliho 35. narozenin, a Coppi ho proto nechal vyhrát. Po etapě se Bartali posunul do průběžného vedení. Coppi za ním zaostával o osmdesát dva sekund. Další den útočila dvojice opět společně. Bartaliho zastavil defekt a Coppi dostal povolení sportovního ředitele pokračovat a zaútočit na žlutý dres. Coppi tak učinil, vyhrál etapu a posunul se do čela závodu. Přidal vítězství i v předposlední etapě, horské časovce do Nancy, a vyhrál celou Tour. Poprvé v historii se podařilo jednomu jezdcovi vyhrát Giro i Tour v jednom roce. Druhý Bartali zaostal o necelých jedenáct minut, třetí domácí jezdec Jacques Marinelli o dvacet pět. Coppi triumfoval rovněž mezi vrchaři a italská reprezentace byla nejlepší mezi týmy.

1950: úspěch na monumentu a odstoupení z Tour

Začátkem roku vyhrál Bartali své čtvrté a zároveň poslední Milán – San Remo. Tentokrát se tak stalo v hromadném dojezdu, v němž mělo mnoho závodníků stejný čas, ale jako první své kolo přes cílovou pásku dostal Stařec. Na startu Gira se objevila i švýcarská dvojice Ferdi Kübler – Hugo Koblet. Právě druhý jmenovaný se radoval z vítězství v šesté rovinaté etapě z Turína do Locarna ve Švýcarsku. To ještě staří mazáci Bartali a Coppi považovali spíše za zásah štěstěny než za demonstraci síly. Jenže když předvedl další útok v osmé etapě do Vicenzy, italští hegemoni zaspali, a Koblet si tak oblékl maglia rosa. Druhý den Coppi kolidoval s jedním ze soupeřů a odnesl si z toho zlomenou pánev. Znamenalo to konec sezony a rovněž konec všech týmových kolegů z Bianchi na Giru, neboť pomáhali svému lídrovi do nemocnice, a nestihli proto časový limit. Později ten den přišel vítězný Bartali svého soka navštívit do nemocnice a osobně orodoval u vedení závodu, aby bylo zbylým členům Bianchi umožněno v závodě pokračovat.

Jeho prosby byly vyslyšeny, ale naplnilo se známé rčení, že žádný dobrý skutek nezůstane nepotrestán. Hned v další desáté etapě totiž nemohl uvěřit vlastním očím, když tito jezdci pomáhali Kobletovi. Za spolupráci měli být Švýcarem placeni, Coppi měl celý obchod údajně posvětit, a Gino tak byl vzteky bez sebe. Do poslední etapy v Římě se na čele nic nezměnilo a Koblet se stal prvním cizincem triumfujícím v italské Grand Tour. Kdyby nebyly započítávány bonifikace z průběhů etap, byl by nejlepším Bartali. Takto se musel spokojit s druhým místem, pět minut dvanáct sekund za reprezentantem ze země helvétského kříže. Třetí Alfredo Martini skončil s deficitem osmi minut a jednačtyřiceti sekund. Coppiho zranění bylo natolik

vážné, že se nemohl postavit ani na start Staré dámy. Bartali soupeřil během Tour hlavně s Jeanem Robicem. Noviny z jejich rivality udělaly senzaci a celá situace nabobtnala. V průsmyku Aubisque Robic Bartalimu ujel.

Ten se vzchopil k velkému návratu při výjezdu na Tourmalet. Robica po sjezdu z průsmyku stíhal a při výjezdu do průsmyku Aspin ho dojel. Při jízdě bok po boku do sebe narazili lokty a oba spadli. Bartali prohlásil, že francouzští fanoušci podél cesty byli velmi rozčileni a jeden z nich ho udeřil do obličeje⁹. Bartali se usadil zpět na kolo a etapu vyhrál, zatímco Fiorenzo Magni z italského týmu „B“ se oblékl do žlutého. Jakmile se oba Italové i s týmy vrátili do hotelu, Bartali prohlásil, že spolu se všemi kolegy z reprezentace končí. Sice vyhrál etapu, ale nedokázal akceptovat chování fanoušků vůči své osobě. Organizátoři Jacques Goddet a Félix Lévitan se vydali do hotelu v Lurdech, kde byl italský tým ubytován, aby Bartaliho názor změnili. Ten jim však odpověděl: *„Nemám nejmenší zájem riskovat svůj život kvůli nějakým šílencům.“*

Celý Magniho tým spolu s Leonim z Bartaliho týmu chtěl zůstat a o žlutý dres nadále bojovat. V tu chvíli zasáhla Italská unie a oba týmy odvolala. Alespoň tak zněla oficiální varianta. Jelikož byli italští fanoušci na ty francouzské pekelně rozrušeni, rozhodlo se vedení závodu ukončit patnáctou etapou ještě ve Francii místo původního cíle v italském San Remu. K celému incidentu se vrátil i Magni, ale ani on verzi svého krajana o ohrožování nožem nevěřil. *„Gino si byl dobře vědom svých sil a věděl, že bude mít neskutečně těžké mě porazit. Nechtěl, aby vyhrál někdo jiný z druhého italského týmu, a tak nás raději donutil odstoupit,“* řekl. Celkovým vítězem byl dekorován Kübler s náskokem devíti a půl minuty na druhého Ockerse a více než dvaceti dvou minut na bronzového Bobeta.

1951–1952: druhý ve Valonském šípu a zlato na italském mistrovství

Sezonu 1951 zahájil Bartali slušnými výsledky. Osmé místo v Paříž–Nice a druhé ve Valonském šípu, kde byl v dojezdu čtyřčlenné skupiny uprchlíků rychlejší pouze Ferdinand Kübler. Třetí dojel Robic a čtvrtý Bobet. Následovalo šesté místo v Lutych–Bastogne–Lutych. Během první etapy Gira Bartali spadl, nabral ztrátu patnácti minut a z jeho strany bylo po závodě. Z celkového vítězství se podruhé v životě radoval Magni. Druhý skončil s odstupem minuty a třičtvrté Belgičan Rik Van Steenbergen a třetí Kübler. Bartali zaostal na desáté příčce o dvacet jedna minut. Během prvního týdne Tour dojel Gino pátý ve druhé etapě v Gentu a sedmý v časovce v Angers během sedmé etapy. V šestnácté etapě Coppi zkolaboval a do cíle se dostal pouze za pomoci Bartaliho a Magniho. I tak jeho ztráta činila přes

⁹ Bartali tvrdil, že mu dokonce jeden z fanoušků vyhrožoval nožem. Situaci nikdo jiný neviděl, a informaci proto nelze podložit žádným důvěryhodným zdrojem.

půl hodiny. Byl natolik zdrcen smrtí svého bratra Serse nedlouho před Tour, že již pouze ztrácel.

Od té doby se dle lidí z jeho okolí cosi zlomilo, a i když Fausto vyhrával i nadále, už nikdy v cyklistice neprojevoval větší nadšení. V sedmnácté etapě byl poprvé v historii závodu na programu výjezd na jihofrancouzský vrchol Mont Ventoux, přezdívaný Provensálský obr. Po sólovém úniku vyhrál Bobet, zatímco Hugo Koblet se držel ve skupině největších soupeřů. Po etapě průběžně druhý Geminiani vzdal snahu na celkové vítězství a místo toho se soustředil na obranu své pozice před Bobetem. Dvacátou druhou etapou byla časovka do Ženevy. Koblet jel neuvěřitelným tempem a předstihl i Bartaliho, který startoval osm minut před ním. Švýcar opanoval celkovou klasifikaci s náskokem dvaceti dvou minut na druhého Francouze Raphaëla Geminianiho a přes dvacet čtyři minut na Luciena Lazaridèse, dalšího jezdce ze země galského kohouta. Bartali skončil čtvrtý se ztrátou dvaceti devíti minut, Coppi desátý s děsivým odstupem necelých čtyřiceti sedmi minut.

V roce 1952 již Bartalimu začalo plně docházet, že na nejlepší přestává stačit. Začátkem roku sice vyhrál jednodenní podnik Giro dell'Emilia, ale poté se spíše soužil. Pro Corsa rosa angažoval Coppi do svého týmu i exkluzivního domestika v osobě Geminianiho. Do růžového se oblékl po desáté etapě do Benátek, ve které triumfoval Van Steenbergem. Druhý den v nejtěžší dolomitské etapě nenašel přemožitele a do cíle v Bolzanu přijel pět minut před Bartalim a Magnim a deset před Küblerem. Náskok na Bartaliho navýšil i v časovce ve čtrnácté etapě a již si pouze hlídal pozici. I proto mohl při průjezdu Alp pomoci Geminianimu k zisku titulu mezi vrchaři, jen aby jej nezískal jím nenáviděný Bartali. Coppi celkově zvítězil s převahou přes devět minut na druhého Magniho a třetího Küblera. Pátý Bartali zaostal o deset a půl minuty.

Ve Francii si Coppi žlutý dres přivlastnil po desáté etapě končící v alpském stoupaní do horského střediska Alpe d'Huez. Maillot jaune již nepustil, a tak vyhrál svoji druhou (a zároveň poslední) Starou dámu a dokonal druhý italsko-francouzský double. Jeho výkon byl natolik zdrcující, že druhý Ockers byl přes dvacet osm minut pozadu. Třetí Španěl Bernardo Ruiz byl horší o třicet čtyři a půl minuty a konečně čtvrtý Bartali byl ještě o minutu pomalejší. V průběhu září si Bartali spravil chuť vítězstvími na Giru della Provincia di Reggio Calabria a především zlatem v silničním závodě národního šampionátu.

1953–1954: vážné zranění a ukončení kariéry

Na začátku května 1953 vyhrál Bartali klasiku Giro dell'Emilia a byl celkově osmý v Kolem Romandie, přes deset minut za vítězným Kobletem. Před Girem byli největšími favority Bartali, Coppi, Magni a Koblet. První týden se v růžové vystřídali

čtyři cyklisté. Po časovce v osmé etapě se do maglia rosa oblékl Koblet. Coppi vyhrál devatenáctou horskou etapu přes průsmyky Falzarego a Pordoi. Koblet dojel v závěsu a pořadí se ještě neměnilo. Druhý den bylo na programu stoupaní do průsmyku Stelvio s cílem v lyžařském středisku Bormiu. V průběhu etapy došly Švýcarovi síly a to Italovi vlilo krev do žil. Etapu vyhrál a na čele vystřídal Kobleta. Ten nyní ztrácel minutu a půl. Poslední den do Milána si Campionissimo pohlídal a stal se popáté a naposledy vítězem domácí Grand Tour. Druhý Koblet dojel se ztrátou minuty a dvaceti šesti sekund, třetí Ital Pasquale Fornara nabral manko téměř sedm minut. Čtvrtý Bartali na něho ztratil přes čtrnáct minut.

Na své poslední Staré dámě skončil o dvaatřicet minut jedenáctý. Vítězem se stal poprvé Francouz Bobet, ten vyhrál i ve dvou následujících letech a stal se prvním cyklistou, který vyhrál tři ročníky v řadě. Pro mistrovství světa pořádané ve švýcarském Luganu nebyl Bartali vůbec zařazen do týmu. Vítězem se stal Fausto Coppi, následován belgickou dvojicí Derijcke–Ockers. V říjnu měl Bartali s kolegy cestou na závod ve Švýcarsku autonehodu. Odnesl to dvěma zlomenými obratli a poškozenými střevy a operován byl v Miláně. Následná rekonvalescence trvala tři měsíce. V roce 1954 nastoupil na start své úplně poslední Grand Tour. Bylo jí domácí Giro a Stařec závod zakončil na třináctém místě, přes padesát minut za nejlepším Švýcarem Clericim. Stárnoucí tělo si stále více žádalo odpočinek a Bartali si to dobře uvědomoval. Dne 9. února 1955 oznámil ukončení cyklistické kariéry. Na své konto si připsal 836 startů, 158 vítězství a přes sto padesát tisíc závodních kilometrů.

Osobní život a úmrtí

Dne 14. listopadu 1940 se Gino oženil s Adrianou Baniovou z Florencie, která byla jednou z rozhodujících postav ve chvílích po smrti Ginova bratra, když se Gino rozhodoval, jak naložit se svým následujícím životem. „*Mohli bychom mít děti a já bych se pokusil vyhrávat, jak jen to jde, aby měly dobrý příklad. Poté bychom měli vnoučata a až bych zestárl, vyprávěl bych jim své příběhy. Rád jsem si představoval svoji budoucnost, a to právě takto,*“ řekl později k začátkům jejich vztahu. Dívka byla o šest let mladší, její tatínek pracoval na dráze, maminka byla v domácnosti. Když ji poprvé Gino spatřil prodávat suvenýry v malém obchodě u Palazzo Vecchio, ihned se do ní zamiloval. Zeptal se, zda ji může doprovázet na tramvaj, a postupně se tak začali seznamovat. Při první cestě se natolik styděl, že když došli na zastávku, začala se Adriana smát a zeptala se, jestli vůbec umí mluvit. Její rodiče byli nejprve proti. Mysleli si, že jako cyklista nebude Bartali schopen budoucí rodinu uživit. Ten byl sice přesvědčen o opaku, ale čekal celý rok, než požádal o svolení se s její dcerou oficiálně scházet i mimo chvíle strávené ve společnosti dalších lidí.

Manželství požehnal i papež, jemuž Bartali věnoval své kolo. Takřka rok po svatbě se páru narodil syn Andrea. V létě roku 1944, když spojenecké jednotky nezadržitelně postupovaly Itálií na sever a němečtí okupanti se společně s italskými fašisty pokoušeli o poslední vzdor, Adriana porodila druhého syna, ovšem mrtvého. Chlapec se měl jmenovat Giorgio na počest bratra, kterého Adriana ztratila během jeho válečného nasazení. Malé tělíčko Gino pochoval v rodinné hrobce vedle svého zesnulého bratra. Třetí syn přišel na svět na jaře 1946. Posledním potomkem byla dcera Bianca Marie. Bartali byl hluboce věřící a veřejně se hlásil k církvi. Obvykle byl pesimistický a jeho nejoblíbenější fráze zněla: „*Vše je špatně. Musíme začít od začátku.*“ Po konci kariéry se naplno věnoval svému týmu jezdícímu na kolech stejné značky. Ani jednomu odvětví se nevedlo příliš dobře. Stáj nedokázala konkurovat bohatým stájím Legnano a Bianchi.

Koncem roku 1959 nabídl pomocnou ruku Coppimu, se kterým ho od konce aktivní kariéry začalo pojít přátelství. Pro následující sezonu mu nabídl smlouvu ve stáji San Pellegrino, ve které byl ředitelem. Téměř čtyřicetiletý Coppi, nepřipouštějící si vlastní ústup ze slávy, se ve stáji měl stát mentorem mladých závodníků. Nedlouho poté Coppi zemřel na malárii a Bartali činnost v týmu ukončil. V dalších letech se věnoval prodeji žilettek, šicích strojů nebo vína. Vše pod značkou Bartali. Spolukomentoval cyklistické přenosy společnosti RAI. V osmdesáti letech mu byl voperován kardiostimulátor a s ohledem na svůj zhoršující se zdravotní stav stále častěji mluvil o blížící se smrti. Na jeho slova došlo 5. května 2000, tehdy ve svém domě obklopen rodinou Gino Bartali ve věku 85 let zemřel.

Vybrané kariérní výsledky

1935

(Frejus)

1. Coppa Bernocchi
1. silniční závod, mistrovství Itálie
1. celkově Kolem Baskicka
 1. v etapě 2, 3 a 5
1. celkově Reus–Barcelona–Reus
1. Giro delle Due Province Messina
2. Giro di Romagna
3. Kolem Lombardie
3. Giro della Provincia Milano
4. Milán – San Remo
1. v etapě 6 Giro d'Italia
 1. horská klasifikace

1936

(Legnano)

1. celkově Giro d'Italia
 1. horská klasifikace
 1. v etapě 9, 17b a 18
1. Kolem Lombardie
1. Giro della Provincia Milano (kolega Learco Guerra)
4. Giro di Toscana

1937

(Legnano)

1. celkově Giro d'Italia
 1. horská klasifikace
 1. v etapě 8a (časovka), 10, 16 a 17
1. v etapě 7 na Tour de France
1. Giro del Lazio
1. silniční závod, mistrovství Itálie
1. Giro del Piemonte
2. Kolem Lombardie

1938

(Legnano)

1. celkově Tour de France
 1. horská klasifikace
 1. v etapě 11 a 14
1. Tre Valli Varesine
2. silniční závod, mistrovství Itálie
2. Kolem Lombardie

1939

(Legnano)

1. Milán – San Remo
1. Kolem Lombardie
1. Giro del Piemonte
1. Giro di Toscana
2. celkově Giro d'Italia
 1. horská klasifikace
 1. v etapě 2, 9b, 15 a 17
2. Tre Valli Varesine

1940

(Legnano)

1. Milán – San Remo
1. Kolem Lombardie
1. Giro di Toscana
1. silniční závod, mistrovství Itálie
1. Giro di Campania
1. v etapě 17 a 19 Giro d'Italia
 1. horská klasifikace

1941

(Legnano)

2. Giro di Toscana
2. Giro del Piemonte
3. Tre Valli Varesine
3. Giro dell'Emilia

1942

(Legnano)

2. Giro di Toscana
2. Kolem Lombardie
2. Giro del Piemonte
4. Giro dell'Emilia

1943

(Legnano)

3. Giro di Toscana
5. Milán – San Remo

1945

(Legnano)

1. Giro del Lazio
1. Giro di Campania
3. Kolem Lombardie
3. Tre Valli Varesine

1946

(Legnano, Tebag)

1. celkově Giro d'Italia
 1. horská klasifikace
1. celkově Kolem Švýcarska
 1. v etapě 1, 5, 6 a 8
1. Curych–Metzgete
1. Trofeo Matteotti
2. silniční závod, mistrovství Itálie
2. Giro di Toscana
4. Milán – San Remo

1947

(Legnano-Pirelli, Tebag)

1. Milán – San Remo
1. celkově Kolem Švýcarska
 1. v etapě 1c a 2
2. celkově Giro d'Italia
 1. horská klasifikace
 1. v etapě 2 a 15
2. celkově Kolem Romandie
 1. v etapě 3b
2. Kolem Lombardie
2. Giro dell'Emilia

1948

(Legnano-Pirelli)

1. celkově Tour de France
 1. horská klasifikace
 1. v etapě 1, 7, 8, 13, 14, 15 a 19
1. Giro di Toscana
1. Curych–Metzgete
2. Tre Valli Varesine

1949

(Bartali-Gardiol)

1. celkově Kolem Romandie
 1. v etapě 1b a 2
2. celkově Giro d'Italia
2. celkově Tour de France
 1. v etapě 16
5. Giro del Piemonte

1950**(Bartali-Gardiol)**

1. Milán – San Remo
1. Giro di Toscana
1. v etapě 11 na Tour de France
2. celkově Giro d'Italia
 1. v etapě 9
2. Giro della Provincia di Reggio Calabria

1951**(Bartali-Ursus)**

1. Giro del Piemonte
2. silniční závod, mistrovství Itálie
2. Valonský šíp
2. Trofeo Baracchi
4. celkově Tour de France

1952**(Bartali-Ursus, Tebag)**

1. Giro della Provincia di Reggio Calabria
1. silniční závod, mistrovství Itálie
1. Giro dell'Emilia
1. v etapě 2 Řím–Neapol–Řím
4. celkově Tour de France
5. celkově Giro d'Italia

1953**(Bartali-Ursus)**

1. Giro di Toscana
1. Giro dell'Emilia
4. celkově Giro d'Italia
4. Tre Valli Varesine

FAUSTO COPPI

Itálie

Angelo Fausto Coppi (15. září 1919 – 2. ledna 1960) působil mezi profesionály v letech 1940 až 1959. Za své úspěchy si vysloužil přezdívku Campionissimo (Šampion). Vynikal jak v horských etapách, tak při časovkách. Pětkrát vyhrál Giro d'Italia (1940, 1947, 1949, 1952 a 1953), dvakrát Tour de France (1949 a 1952) a jednou silniční závod na mistrovství světa (1953). Mezi další jeho velké úspěchy patří pětinasobné vítězství v závodech Kolem Lombardie a trojnásobný triumf v Milán – San Remo. Mimo jiné v roce 1942 stanovil výkonem 45,798 kilometru nový rekord v hodinovce. Znáám byl také pro své inovativní metody v tréninku a v zavádění stravovacích návyků. Během celé

kariéry se veřejně hlásil k užívání amfetaminů. Zemřel ve věku pouhých čtyřiceti let, podlehl malárii.

Počátky

Coppi se narodil ve vesnici Castellania jako čtvrté z pěti dětí. Rodiče Domenico Coppi a Angiolina Boveriová vstoupili do manželství 29. července 1914. Maminka ho chtěla pojmenovat Angelo, ale tatínek si prosadil Fausta. Jako kompromis rodiče zvolili variantu Angelo Fausto, i tak byl celý svůj život znám především pod jménem Fausto. V dětství trpěl častými nemocemi. Co se týče školních povinností, nikdy je neměl příliš rád. Již v roce 1927 byl schopen strávit celý den na starém rodinném kole místo posedávání ve školní lavici. Například 17. října to již jeho teta, která žila s rodinou, nevydržela a přikázala mu, že za absenci musí stokrát napsat „*Musím chodit do školy, ne jezdit na kole.*“ Ve dvanácti letech odešel nadobro ze školy a začal pracovat. Jeho zaměstnavatelem se stalo řeznictví Ettore v Novi Ligure, dvacet kilometrů daleko. Coppi však dlouho nevydržel a odešel k jinému řezníkovi.

Domenico Merlano vedl obchod v ulici Paolo 17 a interiér zdobily především dvě obří prasečí hlavy visící na zdi. Mladý Fausto jezdil každý den tam a zpět a tehdy přišlo kolo obzvláště vhod. Budíček v šest hodin ráno a jízda do práce, pravidelně proměněná v individuální časovku, tu a tam zakončená pohlavkem od vedoucího, přijel-li pozdě. V řeznictví potkával další cyklistické nadšence a to se stalo rozhodujícím faktorem v jeho životě. Peníze na nákup prvního kola získal od svého strýce a otce. „*Můj strýc byl obchodní důstojník na tankeru a skutečný fanoušek cyklistiky. Když se doslechl o mém zájmu o cyklistiku, byl vážně dojat. Rozhodl se, že pro naplnění mé touhy potřebuji pořádný stroj. Když mi dal 600 lir, brečel jsem štěstím. Z novin jsem věděl, že za tu částku si můžu v Janově pořídít rám, který mi perfektně padne. Za ušetřené peníze jsem si koupil lístek na vlak a vydal se do Janova, kde mě změřili a kde jsem odevzdal celých 600 lir. Ze své výplaty jsem si koupil galusky a zbylou mechaniku. Majitel cyklistického obchodu mi tehdy řekl, že se mám do Janova vrátit za týden, kdy bude můj rám připraven. Když jsem přijel, připraven nebyl. Celých osm týdnů jsem vyhazoval vydělané peníze za lístky na vlak, abych pokaždé slyšel to samé. Když jsem se vracel domů, pravidelně jsem plakal. Rámu jsem se dočkal až při své deváté cestě. Ale nebyl to žádný rám na míru. Ten všivák prostě vzal jeden ze zdi a dal mi jej. Uvnitř jsem byl vzteky bez sebe, ale příliš jsem se styděl, abych s tím něco udělal,*“ vzpomínal Coppi na anabázi spojenou s prvním bicyklem. První závod jel Fausto v patnácti letech, v době, kdy ještě nezastupoval žádný cyklistický klub. Za vítězství v něm dostal 20 lir a salámový sendvič.

Amatérská kariéra a osudový trenér Biagio Cavanna

Amatérskou závodní licenci si Coppi pořídil na začátku roku 1938. Prvním vyhraným závodem se stal podnik v Castelletto d'Orba. Coppi ho jel v dresu lokálního klubu Dopolavoro di Tortona. V téže roce Coppiho na doporučení dalšího jezdce kontaktoval Biagio Cavanna. Ten mladíka znal jakožto zákazník řeznictví, kde Fausto pracoval. Cavanna začínal jako nadějný cyklista, ale posléze se začal věnovat boxu. Po ukončení aktivní kariéry se přesunul do pozice trenéra a osobního asistenta. Mimo jiné byl v minulosti důvěrníkem světového šampiona a vítěze Gira, jezdce s přezdívkou Lidská lokomotiva, jímž byl Learco Guerra. Během roku 1936 začal Cavanna nosit sluneční brýle a ty se staly jeho poznávacím znamením. Už v té době začal tříletý proces, při kterém postupně přicházel o zrak. Přesný důvod ztráty jeho zraku nebyl nikdy znám, ale v kuloárech se šířilo, že za to může syfilis.

Cavanna uváděl, že to bylo důsledkem horkých sazí z parního motoru, které ho zasáhly do oka při vlakové cestě do Bruselu. Běžně je Cavanna popisován jako soigneur neboli osobní trenér, masér, řidič, dodavatel jídla a zkrátka všeho, co cyklista potřebuje k životu. On byl ovšem mnohem více. Po válce vedl legendární cyklistický spolek, kde všichni jeho svěřenci žili společně v primitivních podmínkách a kde byl kladen co největší důraz na trénink. Cavanna k masírování nikdy nepoužíval speciální stůl, ale pracoval zásadně na posteli jednotlivých jezdců. Na dvorku byl v jednom rohu záchod, na opačné straně studna s dřevěným rumpálem pro vytahování vody. Bez ohledu na stupeň odbornosti byl Cavanna pro ty, kdo mu věřili, postrachem a duchovním vůdcem zároveň. Jeho slepota přidala k jeho již tak specifické osobnosti patřičnou auru nedotknutelnosti. Všichni, kdo mu prošli pod rukama, se shodovali, že nikdy nepotkali tak dobrého maséra.

„*Mé ruce mohou vidět lépe než jakékoliv lidské oko a mé uši mohou slyšet zvuky, které normální člověk slyšet nemůže. Mé ruce a uši nikdy nelžou,*“ vzpomínala legenda. Jeho svěřenci ještě vzpomínali na fráze, kterými se proslavil. Jedno moto znělo „*Žádné kouření, žádné ženy, žádné víno*“. Další pak „*Užívání si čehokoliv je cyklistův největší nepřítel*.“ Ohledně sexu zaujímal stejný postoj jako někteří týmoví ředitelé dneška, kteří svým jezdcům během závodů nedovolují styk se svými protějšky. „*Nebudte blbí kvůli holkám. Za chvíli vás opustí. Je lepší chodit do bordelu,*“ tvrdil. Nejdůležitější ze všeho bylo dodržování absolutní poslušnosti. „*Chceš-li být cyklista, nikdy se na nic neptej. Dělej, co jsem řekl, a pamatuj, že ostatní před tebou udělali to samé.*“ „*Cavanna se dostal do vaší hlavy a dokázal určit, jak vás nejlépe připravit,*“ pokračoval jeden z jeho učňů. Byl posedlý správným posedem na kole a tréninkem v různých, obvykle brutálních podmínkách.

Jeho metoda pro určení, zda je cyklista připraven ke vstupu mezi profesionály, byla jednoduchá. V okolí byly dvě továrny na sladkosti. Jedna v Novi, druhá v Serravalle, sedm kilometrů daleko. Jestliže dokázal jezdec absolvovat trať z jednoho místa do druhého do sedmi minut, což znamenalo průměrnou rychlost 60 kilometrů v hodině, byl připraven. Nedlouho po seznámení přestal Fausto pracovat v řeznictví a každý den dojížděl za svým mentorem. Následně začal na poloviční úvazek pracovat na rodinné farmě v Castellanii. Cavanna Faustovi navrhl, aby se v roce 1939 stal nezávislým jezdcem, který může startovat v závodech jak s amatéry, tak s profesionály. V okolí Coppi vzbuzoval svou stavbou těla dojem podvyživeného chlapce, který působil spíše jako hladová koza, než jako cyklista. Ať už Fausto vypadal jakkoliv, Cavanna v něho věřil. Slepý masér napsal dopis Giovannimu Rossignolimu, pořadateli závodu v Pavii: „*Drahý Giovanni, posílám ti dvě ze svých zbraní. Jeden se jmenuje Coppi a závod vyhraje, druhý udělá, co bude moci. Sleduj Coppiho, je jako Binda.*“

V italském Varzi vyhrál Coppi 7. května mistrovství nezávislých jezdců. Do cíle dojel s náskokem sedmi minut na zbytek pole. V témže roce opanoval hned sedm závodů. Každé vítězství demonstrovalo vzorec, který se v budoucnu stal jeho poznávacím znamením. Nejen schopnost jet osamoceně v obrovském tempu, ale především instinkt pro výběr správného momentu k ataku na zbytek pole. Umístění z prvních klasických závodů proti profesionálům dávala těmto předpokladům za pravdu: Druhý v Coppa Bernocchi a především na Giru del Piemonte, které se stalo přelomovým podnikem. Cavanna byl přesvědčen, že je na čase, aby si Coppi vyzkoušel závod s nejlepšími profesionály, a přihlásil ho. Závodu se účastnil i Gino Bartali jakožto aktuální vítěz Tour de France. Mladý Fausto však netušil, že jeho mentor již dříve mluvil s Eberardem Pavesim, vedoucím u týmu Legnano, a závod svorně vybrali jako vstupní test do jeho stáje.

Coppi byl ten den hotovým zjevením. Dvě stě kilometrů se držel mezi skupinou favoritů. Čtyřicet kilometrů před cílem byl dokonce sám na čele. Po chvíli mu ovšem spadl řetěz a při výměně byl dostižen Bartalim. Ten byl překvapen, že mu Coppi stačí, a navrhl mu spolupráci. Po odpárání dalších jezdců, kteří se ke dvojici dotáhli, Bartali zaútočil a dojel si do Turína pro sólové vítězství. Coppi se nakonec umístil na třetím místě. Tentýž večer za ním přišel Pavesi a s jezdcem podepsal profesionální smlouvu počínaje následující sezonou. Za zmínku stojí i fakt, že jako první Coppiho kontaktovala na konci května stáj Maino, kterou vedl Girardengo, bývalý Cavannův svěřenec. Ten dokonce podepsal smlouvu s Faustovými rodiči, ale jakmile se to Cavanna doslechl, byl vzteky bez sebe. Tak dlouho tlačil na rodiče, že nakonec smlouvu odvolali, a Faustův vedoucí mohl dojednat působení v Legnanu. Přesně 17. září si Coppi poprvé v životě vysloužil plnohodnotnou finanční odměnu za start v závodě. Dva dny po dvacátých narozeninách se postavil na start Circuit di Susa a dokázal jej vyhrát.

Profesionální kariéra

1940: první vítězství na Giro d'Italia

Coppi se novému zaměstnavateli upsal za 700 lir měsíčně, v té době tradičně po dobu deseti měsíců. Zbýlé dva měsíce v roce si musel vydělávat běžnou prací. Cavanna dostal jako provizi 1 000 lir a nové kolo. Během prvních měsíců v Legnanu byl pravou rukou Bartaliho. Při Primavera se neochvějně držel týmové strategie a sjížděl všechny úniky. Obecně se dají Faustovy začátky mezi profesionály popsat jako budování odvahy. Giro d'Italia startující 17. května v Miláně ohlásilo velký souboj dvojice Bartali–Valetti, ale také jejich stáji Legnano a Bianchi. V druhé etapě Bartali spadl při sjezdu a do cíle přijel s odstupem pěti minut na vítězného Favalliho. Bartalimu byl kvůli vážnému poranění kolena doporučen pětidenní odpočinek. Ten to však kategoricky odmítl a pokračoval v závodě.

O dva dny později dostal Coppi svolení k útoku a do cíle v Grossetu dojel druhý, na stejné místo se posunul i v průběžné klasifikaci. V osmé etapě se vinou pádu propadl celkově na čtvrté místo. Po jedenácté etapě, která se stala jeho jedinou vyhranou v tomto ročníku, si Coppi oblékl růžový dres lídra závodu. Do Modeny toho dne dojel s náskokem tři a tři čtvrtě minuty a v celkovém pořadí se vyhoupl do čela s náskokem jedné minuty na druhého. Bartali v každé další etapě trpěl a ztrácel stále více času. Jezdec už chtěl vzdát, ale šéf stáje Pavesi ho přesvědčil, aby pokračoval jako Coppioho pomocník. V sedmnácté etapě unikla dvojice společně a primát si připsal Bartali, zatímco Coppi stále držel vedení v závodě. V etapě s číslem devatenáct do Verony pak Bartali úspěch zopakoval.

V poslední dvacáté etapě do Milána byl sice Coppi zdržen spadlým řetězem, ale ztráta třicet dva sekund na soupeře v cíli nic neznamena. Při své premiéře na italské Grand Tour nenašel Coppi přemožitele. Druhý Enrico Mollo ztratil dvě minuty čtyřicet, třetí Giordano Cottur minut téměř dvanáct. Gino Bartali skončil hluboko v poli poražených na devátém místě, s odstupem větším než tři čtvrtě hodiny. Malým zadostiučiněním pro něho mohl být alespoň primát v horské klasifikaci. Fausto Coppi závod vyhrál ve věku dvaceti let, osmi měsíců a dvaceti pěti dny a je to stále platný rekord pro nejmladšího vítěze v dějinách závodu¹⁰. Odměnou mu bylo 27 000 lir a dalších 10 000 navíc v rámci ceny *Premio del Duce*.

1941–1945: život za druhé světové války

Coppi nastoupil do armády v momentě, kdy Itálie vstoupila do války. Umístěn byl do 38. pěšího pluku v Tortoně. Důstojníci mu přes den umožňovali trénink na kole s tím, že na noc se vracel do kasáren. V roce 1941 vyhrával především řadu lokálních

¹⁰ Platné k ročníku 2022.

akcí včetně Gira Di Toscana, Gira dell'Emilia, Gira del Veneto, Tre Valli Varesine a Gira della Provincia di Milano. Zároveň ho 29. prosince zasáhla hluboká rodinná tragédie. Faustův otec Domenico zemřel ve věku nedožitých padesáti let. *„Svého otce jsem miloval, protože více než kdokoliv jiný přesvědčoval mou matku, aby mě nechala závodit. Několik týdnů jsem byl zprávou naprosto zdrčen. Byl jsem ztracen. Nakonec mě přesvědčili bratr Serse, kolegové a nadřízení, abych se přece jen vrátil zpět k tréninku,*“ vzpomínal jezdec na chmurný konec roku.

V roce 1942 si Coppi s Bartalim poradil znovu, tentokrát v silničním závodě při italském šampionátu. Po defektu galusky se zdála situace pro mladšího z dvojice téměř beznadějná, ale i tak se dokázal Coppi vrátit a svému sokovi uštvět další porážku. Bartali pro změnu opanoval první ročník Gira di Guerra, režimem podporovaných osm závodů, které nahradily třítydenní Giro. V jedné disciplíně byl Coppi stále mimo běžnou třídu výkonnosti. Stíhací závody na dráze byly jeho výstavní disciplínou. Mezi lety 1940 a 1942 jel Coppi dvacet stíhaček, ale nebyl poražen. Po pozvání do Švýcarska se postavil proti místní hvězdě Ferdimu Küblerovi. Přes deset tisíc fanoušků sledovalo, jak ho italský vyzyvatel předjel na metě čtyř kilometrů, celých tisíc metrů před cílovou páskou. Největším počinem roku se stal 7. listopadu zápis do světových tabulek. Toho dne stanovil nový rekord v hodinovce výkonem 45,798 kilometru. Stalo se tak v Miláně na velodromu Vigorelli.

Tuto hodnotu dokázal překonat až v roce 1956 Francouz Jacques Anquetil. Na konci kariéry začal Coppi litovat, že se nikdy znovu nepokusil o vylepšení rekordu. Byl si dobře vědom, že koncem čtyřicátých a na začátku padesátých let byl na vrcholku sil a jistě by hodnotu dokázal vylepšit. Zvláště vezmeme-li v potaz, že první pokus se udál bez specifické přípravy a v době války, kdy byly možnosti tréninku značně omezeny. Situace se změnila v roce 1943, kdy byl odeslán do Tuniska. Tam 13. dubna téhož roku padl do britského zajetí. V něm se ocitl s otcem Claudia Chiappucciho, který jel Tour de France v devadesátých letech. V táboře působil mimo jiné jako holič. Britský cyklista Len Levesley řekl, že byl u vytržení, když zjistil, že ho stříhá Coppi osobně. Levesley, postižen obrnou, řekl: *„Trvalo mi asi sekundu, než jsem si uvědomil, kdo to je. Vypadal dobře. Byl sice pohublý, ale pěkně opálený. Viděl jsem ho pouze v cyklistických magazínech, ale ihned jsem věděl, kdo to je. Začal mě stříhat, a tak jsem se snažil s ním započít rozhovor. Bohužel však nemluvil anglicky a já nemluvíím italsky. Nakonec jsme dokázali prohodit jedno nebo dvě slova a tím byla bariéra odstraněna. Dal jsem mu tabulku čokolády, z čehož měl velkou radost. A to bylo vše. Tím se naše cesty rozešly.*“ Britové přesunuli Coppiho v roce 1945 na leteckou základnu na italské půdě. Když 3. března přistál na březích rodné země v Neapoli, byl obratem převezen na neapolské předměstí do Salerno. Fausto tam působil za velmi uvolněných podmínek, jelikož město bylo téměř rok a půl pod správou Spojenců a válka v Evropě se blížila ke konci. Po propuštění na svobodu se na kole

vydal domů. Koncem roku se oženil s Brunou a pár se přestěhoval do Sestri Levante. Nedlouho poté poprvé onemocněl malárií, při které podstoupil léčbu chininem.

1946: přestup k celku Bianchi a dvojitý úspěch v monumentech

V roce 1946 přestoupil Coppi z Legnana do stáje Bianchi. Celek vedla dvojice Tazio Nuvolari – Alberto Ascari, oba ve své době známi ze světa automobilových závodů. Smlouva, kterou Campionissimo podepsal, byla na astronomických milion lir plus bonusy. K tomu všemu obdržel i vysněné auto. Navíc si do nového působiště přetáhl i své nejvěrnější. Mechanik Pinella di Grande byl považován za mistra svého oboru. Díky úspěchu v Milán–Varzi v předchozím roce byl navíc angažován i Faustův mladší bratr Serse, který tím dokázal, že není pouze mladší verzí nastupující hvězdy. Ve svém prvním závodě roku, Milán – San Remo, dosáhl jednoho z největších úspěchů kariéry. Noc před závodem si společně sedli Coppi, Cavanna a týmový ředitel Giovanni Tragella a vymysleli mistrovský plán. Počítali s tím, že delší absence mezinárodních akcí vinou druhé světové války může ostatní soupeře vést k názoru, že si nikdo nebude ze začátku závodu věřit a že nepodnikne brzký útok.

Také správně odhadli, že ani Bartali nebude v nejlepším rozpoložení, jelikož na veřejnost pronikly informace, že není u Legnana spokojen s výší platu. Coppi se tedy navzdory všem předpokladům od začátku držel skupiny uprchlíků. V průsmyku Turchino již byli pouze on a Francouz Lucien Teisseire. Posledních 140 kilometrů jel již Ital osamocen. Celkem ten den strávil na 270 kilometrů v úniku a připsal si na své konto první vítězství v monumentu. Poslední kolega z úniku Teisseire skončil druhý a ztratil čtrnáct minut. Závod byl výjimečný z více důvodů. Byl to první významný mezinárodní cyklistický závod po skončení válečného konfliktu. Druhou specialitou bylo, že trasa vedla v údolích pod rodnou Castellanií. Celá rodina si událost nenechala samozřejmě ujít, a dokonce se dokázala dostat tak blízko trati, že svému milovanému předala občerstvení v podobě jednoho jablka. Další triumf přišel na Giru di Romagna, posledním testu před prvním poválečným Girem d'Italia.

Tím, které pořádající noviny *La Gazzetta dello Sport* pokřtily jako *Il Giro della rinascita*, Giro znovuzrození. Poměrně kontroverzně zavítal ročník i do Terstu. Do města, které si po skončení války nárokovaly Itálie i Jugoslávie zároveň a jež bylo v té době pod kontrolou jednotek OSN. Italské tajné služby dopředu upozorňovaly, že ze strany Jugoslávčů mohou být vyvolány nepokoje, protože budou akci považovat za italskou provokaci. Zároveň se ovšem obávaly, že doporučí-li etapu zrušit, vydají se do ulic Italové. Etapa se sice uskutečnila, ale nejčernější obavy se bohužel naplnily. Demonstranti v demilitarizovaném pásmu pomocí zátarasů z ostnatého drátu a barelů závod zastavili a začali na závodníky házet kameny. Situaci uklidnily až výstřely z pušek ozbrojených složek. V nastalé panice se všichni začali schovávat, kam mohli, a byl to především Coppi s Bartalim, kdo hlasitě volali po zrušení etapy.

Většina jezdců se bála pokračovat a rovnou utekla do hotelů, ale sedmnáct z nich nikoliv.

Byli to především jedinci z lokálního týmu Wilier Triestina. Pomocí vojenských nákladních vozů byli propašováni přes demonstranty a necelých třináct kilometrů před cílem byli vysazeni, aby mohli sprintovat do cíle. Dojezd se stal už pouze formální záležitostí a všichni pochopili, že jej musí vyhrát Giordano Cottur, lídr celku Triestiny. Po etapě následovaly další dva dny nepokojů, nepřežili je dva lidé a dalších více než třicet osob utrpělo zranění. Napříč poloostrovem s převážně zničenými silnicemi a mosty, vybombardovanými spojeneckými nálety, vyzval Coppi k souboji bývalého týmového kolegu Bartaliho. Coppi sice vyhrál etapu 4b do Boloni, ale během etapy měl pád a zlomil si žebro. Především vinou opravy poškozených brzd v sedmé etapě do Neapole ztratil na Bartaliho šest minut. Na konci dvanácté etapy Coppimu doktor radil, aby odstoupil. Ten jeho doporučení ignoroval a v dalších etapách pokračoval v útocích.

Coppi sice vyhrál etapy s číslem dvanáct a třináct, ovšem byl to právě Bartali, kdo se oblékl po třinácté etapě do maglia rosa. Klíčová bitva se odehrála ve třináctém dějství do Bassano del Grappa. Rozuzlení jako takové nastalo v průsmyku Falzarego, vysoko nad lyžařským střediskem Cortina d'Ampezzo. Byl to Coppi, kdo tam měl nejvíce sil, ale Toskánec se udržel v čele hlavně díky pomoci kamaráda Alda Biniho. Během poslední etapy Coppi zaútočil 30 kilometrů před cílem. Do něj dojel s náskokem na Bartaliho, ale celkové pořadí se již nezměnilo. První Bartali, druhý Coppi se ztrátou čtyřicet sedm sekund a třetí Ortelli s odstupem patnácti minut a dvaceti osmi sekund. Koncem září vyhrál Fausto Grand Prix des Nations, považovanou v té době za neoficiální mistrovství světa v časovce. O měsíc později přidal první vítězství v posledním monumentu sezony, v závodě Kolem Lombardie.

1947: druhé vítězné Giro d'Italia

Sezona se nesla v duchu vzrůstající rivality dvojice Bartali–Coppi. První vyhrál Milán – San Remo. Druhý kontroval vítězstvím na Giru di Romagna. V italském Grand Tour stáli znovu proti sobě. Už před závodem se z Coppioho tábora nesly řeči, že organizátoři nezařadili do itineráře ani jednu časovku, aby pomohli k vítězství Bartalimu. Coppi vyhrál čtvrtou etapu, Bartali se tentýž den oblékl do růžového. Fausto vyhrál i etapy číslo osm a šestnáct a po druhé z nich vystřídal Bartaliho v čele závodu. V něm se udržel až do Milána a získal své druhé vítězství na Giru d'Italia. Druhý Bartali zaostal o téměř minutu a tři čtvrtě. Třetí Giulio Bresci měl deficit blížící se šesti minutám. Bartali porážku nepřijal s přílišnou grácií a přišel s tvrzením, že mu bylo nařízeno přenechat Coppimu vítězství v závodě, protože kdyby Bianchi nevyhrálo Giro, tým by byl rozpuštěn. V červenci se zúčastnil mistrovství

světa na dráze a získal tam svůj první titul mistra světa ve stíhacím závodě. V srpnu odstoupil ze silničního závodu na mistrovství světa ve francouzské Remeši. Od září do října vyhrál italské mistrovství¹¹, Grand Prix des Nations, Giro dell'Emilia a po druhé Kolem Lombardie, kde porazil druhého Bartaliho o téměř pět a půl minuty.

1948: druhé vítězství v Primaveře a třetí v Lombardii

Po zimě strávené na velodromech se Coppi vrátil na silnici v druhé polovině března. Kvůli neregulérní výměně kola během závodu byl odsunut při belgickém Omloopu Het Volk na druhé místo. O několik dní později stál na startu Primavera. Posledních čtyřicet kilometrů strávil Fausto v úniku a do cíle přijel s náskokem více než pěti minut na druhého v pořadí. Na Giru d'Italia se klání s Bartalim neopakovalo. Díky tomu do hry vstoupili další hráči jako například Fiorenzo Magni nebo Giordano Cottur. Coppi sice vyhrál horské etapy číslo šestnáct a sedmnáct, ale ani jednou se během závodu neoblékl do růžového. Ročník vyhrál Magni, Coppi byl v nepřítomnosti dekorován králem horské klasifikace¹². Tour de France přinesla zajímavou zápletku. Jak Bartali, tak Coppi chtěli být lídry italského týmu. Organizátoři chtěli mít na soupisce co nejvíce hvězd a povolili italské a belgické reprezentaci vstup do závodu se dvěma týmy. Oba italské rivalové měli být lídry svého týmu. Fausto ovšem návrh odmítl a závodu se nakonec nezúčastnil.

Italové a Belgičané měli i přesto dva týmy a ten druhý obsadili mladými jezdci. Bartali i díky tomu vyhrál svoji druhou Starou dámu, a pomohl tak uklidnit situaci v Itálii, kde se při generální stávce schylovalo k občanské válce. Výsledek Tour byl z Coppioho pohledu hotovou katastrofou. Bylo to první mezinárodní italské vítězství od fotbalového mistrovství světa v roce 1938 a bylo obrovsky prestižní. K tomu všemu začal obviňovat sám sebe, že z tak malicherného důvodu do závodu nenastoupil. Nakonec i na Bianchi mělo Faustovo rozhodnutí na Tour nestratovat negativní vliv. Legnano se těšilo enormnímu zájmu a navýšilo prodej kol na 40 000 za měsíc. Rivalita dosáhla maxima na mistrovství světa v nizozemském Valkenburgu. Oba závodníci raději odstoupili, než aby si vzájemně pomáhali. Italská cyklistická federace jejich chování odsoudila a oba jezdce na tři měsíce suspendovala. Trest byl nakonec zmírněn, a tak mohl Coppi koncem října potřetí v řadě dominovat závodu Kolem Lombardie. Druhý Adolfo Leoni dojel spolu s větší skupinou jezdců s odstupem téměř pěti minut.

11 Italský šampionát se zrodil ze série jednodenních silničních závodů, ze kterých byly závodníkům počítány body za umístění.

12 Na konci sedmnácté etapy se Magni dostal do čela závodu i díky neregulérní pomoci diváků. Coppioho tým podal protest, načež byl Magni potrestán dvouminutovou penalizací. Stáj Bianchi ovšem nebyla s výsledkem spokojena a odstoupila ze závodu.

1949: double Giro d'Italia – Tour de France

Začátkem roku získal Coppi své třetí a poslední vítězství v Milán – San Remo. Sólový únik korunoval náskokem čtyř minut a sedmnácti sekund na druhého v pořadí, krajana Vita Orteliho. V polovině dubna skončil třetí ve hromadném spurtu ve Valonském šípu. Před ním se umístila dvojice Rik Van Steenbergen a druhý Edward Peeters. Svoji premiéru v Paříž–Roubaix si pamatoval hlavně díky vítězství svého bratra Serse. Fausto dojel k cílové pásce ve velké skupině a umístil se mimo první desítku. Zpět na Apeninském poloostrově opanoval po šedesátikilometrovém úniku Giro di Romagna. O několik dní později odstartovalo Giro d'Italia. Ročník se těšil masivnímu zájmu ze strany diváků. Třetí muž italské cyklistiky Fiorenzo Magni vyhrál ročník 1948, Bartali získal Tour de France. Coppi se tím pádem cítil ve stínu svých rivalů a nutně potřeboval úspěch na domácí půdě. Své první vítězství si připsal ve čtvrté etapě do Salerna.

Další úspěch přišel v jedenáctém dějství. Horskou etapu do Bolzana vyhrál s náskokem téměř sedmi minut na průběžně vedoucího krajana Leoniho. Ten i přes těžký debakl udržel vedení v závodě. Zlom nastal v sedmnácté etapě, do dnes považované za jednu z nejtěžších v historii závodu. Únikem v průsmyku Larche zahájil sólovou jízdu čítající sto devadesát kilometrů. Cestou projel průsmyky Vars a Izoard, stoupání do horských středisek Montgenèvre na francouzsko-italské hranici a Sestriere, načež zahájil sjezd do cílového Pinerola. Celkem 4 200 výškových metrů vystoupaných během 254 kilometrů dlouhé etapy. V cíli měl na druhého Bartaliho náskok dvanácti minut. Tímto počinem si zajistil vítězství nejen v etapě, ale i v závodě. Stejně jako ve zmíněné etapě skončil i celkově druhý Gino Bartali s odstupem dvaceti tří minut a čtyřiceti sedmi sekund. Bronz bral Cottur, který byl o téměř čtyřicet minut pozadu. Campionissimo byl rovněž nejlepší mezi vrchaři. Následně se začala blížít Tour de France a Coppi k nelibosti vedení podmínil svou účast prohlášením: „Buďto já, nebo Bartali.“

Ředitel italského týmu Alfredo Binda byl legendou světové cyklistiky. Jednou byl na Giru tak dominantní, že mu organizátoři při dalších ročnících platili, aby nestartoval. Vyhrál silniční závod na prvním mistrovství světa v roce 1926. Nebyl to tedy žádný nadřizený se slabými výsledky z aktivní kariéry. Právě naopak. On jediný mohl mluvit s Coppim a Bartalim jako rovný s rovným. Začátkem března byla do Chiavari na východ od Janova svolána schůzka obou jezdců a vrcholných představitelů italské cyklistiky. Požadovaného cíle, dohody o spolupráci obou hvězd, bylo dosaženo 14. března. Od poloviny března se ovšem situace změnila a Binda, Coppi a Bartali se v červnu sešli znovu v Osimu v centrální Itálii. Binda dvojici připomněl, že nebudou-li spolupracovat, Itálie jim to nikdy nezapomene. Navrhl následující dohodu. Každý z dvojice si může vzít k ruce své pomocníky a celý tým bude spolupracovat, dokud Tour nedosáhne hor.

V nich pojedí každý jen za sebe a ukáže se, kdo je nejsilnější. Podepsání závazné smlouvy o spolupráci bylo konečně provedeno v hotelu Andreola v Miláně až dva týdny před startem Tour 30. června v Paříži. Binda si taktéž vymínil, že to bude právě on, kdo má poslední slovo v rozhodování o pomoci domestiků, týmové taktice a složení týmu. V páté etapě do Saint-Malo Coppi spadl. Sedm minut musel čekat na týmové auto, než dorazilo s náhradním kolem. Italský tým včetně Bartaliho Coppimu pomáhal, ale ten nebyl schopen udržet nastolené tempo. V cíli se Coppi ocitl o více než osmáct minut později za vítězným Švýcarem Küblerem. O tři dny později triumfoval Coppi v časovce do La Rochelle a smazal osm minut ze ztráty na vedoucího Francouze Marinelliho, který měl na Coppiho k dobru třicet sedm minut. Po průjezdu Pyrenejemi se Coppiho manko na Marinelliho zmenšilo na něco málo přes třináct minut. Šestnáctá etapa mezi Cannes a Briançonem viděla další únik dvojice Coppi–Bartali.

Bartalimu bylo v ten den 35 let, a Coppi ho proto nechal etapu vyhrát. I díky tomu se Bartali oblékl do žlutého a Coppi se posunul na druhé místo průběžně. Druhý den se postup opakoval při výjezdu do Malého Svatobernardského průsmyku. Cesta do italské Aosty vedla přes průsmyk Iseran. S nadmořskou výškou 2 764 metrů nejvýše položený průsmyk na území Francie, kterým Tour kdy projížděla¹³. Bartali později ovšem píchl a Coppimu bylo vedením italské stáje dovoleno pokračovat v sólovém úniku. V cílové Aostě najel na druhého Bartaliho pět minut a oblékl se do žlutého. Vítěznou horskou, 137 kilometrů dlouhou časovkou v předposlední etapě do Nancy si Coppi pojistil titul a o den později se stal prvním jezdce v historii, který v jednom roce vyhrál Giro d'Italia i Tour de France. Od té doby se stejný kousek povedl pouze šestici jezdců. Jacques Anquetil v roce 1964, Eddy Merckx v letech 1970, 1972 a 1974, Bernard Hinault v letech 1982 a 1985, Stephen Roche v roce 1987, Miguel Indurain v letech 1992 a 1993 a Marco Pantani v roce 1998¹⁴. Navíc vyhrál i horskou klasifikaci a Itálie byla nejlepší mezi týmy. Druhý Bartali zaostal o necelých jedenáct minut, třetí Francouz Jacques Marinelli přes dvacet pět minut.

Nedlouho po závodě se dvojice v očích veřejnosti vzájemně usmířila. Navštívila Coppiho sponzora, firmu Ursus vyrábějící pneumatiky, kde vítěz Tour dostal bonus 500 000 lir, který si rozdělil se svým velkým rivalem. Povzbuzen úspěchy nastoupil Fausto koncem srpna do silničního závodu na mistrovství světa v dánské Kodani, tam však přes veškerou snahu skončil na třetím místě. První Rik Van Steenbergen i druhý Ferdinand Kübler dojeli ve spurtu s totožným časem jako Coppi. Částečné satisfakce se dočkal v podobě vítězství v silničním závodě na národním šampionátu. Konec roku ozdobil čtvrtým po sobě jdoucím titulem v závodě Kolem Lombardie, posledním monumentu sezony. Navíc vyhrál celoroční soutěž Challenge

13, 14 Platné k ročníku 2023.

Desgrange-Colombo. Podnik pojmenovaný po prvních ředitelích Tour de France a Giro d'Italia. Závodníci získávali body za vybrané akce napříč celým kalendářem a na konci roku byl vyhlášen dlouhodobý vítěz.

1950: úspěšné jaro v podobě Paříž–Roubaix a Valonského šípů

Právě na počátku padesátých let se častěji ukazovalo, že šampionem se nelze stát bez pomoci. Abyste byli úspěšní, potřebujete kolem sebe oddané domestiky. Zatímco mimo silnici to byl kromě bratra především Ettore Milano, na ní to byl Sandrino Carrea. Povinností gregariů bylo mnoho a byly velmi různorodé. Nejdůležitější bylo plnění bidonů vodou. Tehdy nebylo získávání tekutin z týmových vozů dovoleno, takže práci pomocníka bylo mimo jiné pravidelně zastavovat u veřejných fontán a v barech a doplňovat lahve. „*Znali jsme každou fontánu v Itálii,*“ vzpomínal Milano. Jediná věc, na které záleželo, byla zachování síly Campionissima. Fyzická pomoc Coppimu byla během úvodních fází závodu na denním pořádku. Tlačili ho, když mu během etapy nebylo dobře, nebo jakmile potřeboval na toaletu. Pravidla to sice nedovolovala, ale týmoví kolegové se vždy postarali o to, aby je nikdo z rozhodčích neviděl.

Pod Coppim se vztah lídr–domestik vyvinul do té nejs sofistikovnější formy. V každém úniku během závodu musel být alespoň jeden týmový kolega, aby stáj mohla závod pohodlně kontrolovat. „*Coppi začal s principem, že mít závodníky za sebou není k ničemu. Naproti tomu, když je měl vpředu, mohl jejich pomoci využít později. Dojel je, oni mu jeli tempo, a když odpadli, on pokračoval dále. Stejně tak mu mohli pomoci v případě, že měl nějaké potíže, nebo mu při defektu dát své kolo,*“ popisoval systém Fiorenzo Magni. Na Primaveře přišlo první zklamání nedávno odstartované sezony. I přes návrat do skupiny favoritů po defektu galusky se Coppi pouze díval na Bartalioho záda, když protínal cílovou pásku. Po vítězství v závodě nižší kategorie Giro della Provincia di Reggio Calabria se začal plně soustředit na dlážděný monument Peklo severu a dubnový Valonský šíp.

Roubaix, rovinaté a dlouhé úseky na kostkách. Šíp kratší, ale o to těžší přejezdy přes belgickou zvlněnou oblast Arden. Od startu v Roubaix byli závodníci vystaveni hustému dešti a studenému větru. Domestici se o Coppioho vzorně starali a v maximální míře ho chránili před nepřízní počasí. Zatímco rozhodčí byli schováni ve vozzech, dvojice Carrea a Coppi mladší ho v nestřežených okamžicích tlačila kupředu. Po hromadném pádu to byl Ettore Milano, kdo Coppioho dovezl až na čelo pelotonu, aby se vyhnuli dalším komplikacím. Před občerstvovací stanicí dostal Fausto jídlo od jednoho z týmových kolegů a přitom zbytek pole zpomalil, aby posbíral tašky s jídlem. V ten okamžik Coppi zaútočil. Během několika kilometrů dojel Francouze Maurice Diota, který se dříve pustil do úniku. Nejprve jela dvojice spolu, ale jakmile Coppi viděl, že jeho kolega nespoupracuje, nasadil k sólovému trháku. Posledních 40 kilometrů jel o samotě a slavil úspěch.

Druhý v pořadí Diot zaostal o téměř tři minuty. Ten po dojezdu pronesl památnou větu: „*Vyhrál jsem! Co mám dělat s Coppim? Coppi si jel jiný závod. Cítím se jako vítěz!*“ Po dvoudenní akci Řím–Neapol–Řím, kde se Campionissimo umístil na druhém místě, přišel na řadu první květnový den a druhý největší úspěch roku. Valonský šíp, únik dlouhý sto kilometrů a jednoznačné vítězství s náskokem pět minut na druhého. V této fázi kariéry byl Coppi absolutně nezastavitelný. Fiorenzo Magni prohlásil, že Coppiho nebylo možné polapit: „*Pamatuji si jeden závod, kde byl totálně vyčerpán. Já byl také na konci svých sil jen několik metrů za ním, ale stejně jsem ho nedokázal dojet. Když se odhodlal k nástupu, například v závodě Kolem Lombardie, dokázal i tak získat tři minuty na ty nejlepší, kteří jeli za ním. Bartali, já, Kübler, Louison Bobet. Nikdo mu nestačil. Byl jako lokomotiva.*“ Za tři týdny se Coppi postavil na start Corsa rosa.

Osudným dnem se Coppimu stal 2. červen, kdy závod dorazil do Dolomitů. Když začalo pole stoupat do mírného kopce, Coppi se přesouval do přednějších pozic. Jakmile se dostal na úroveň Armanda Peverelliho, stalo se to. Jezdec, který spadl na loňské Tour de France tak nešťastně, že přišel o zrak v levém oku, Coppiho neviděl a zavadil o jeho přední kolo. V první chvíli se to zdál být běžný incident. Když ovšem Coppi vstal, ucítil obrovskou bolest. Verdikt byl nemilosrdný. Trojnásobná zlomenina pánve a okamžité odstoupení ze závodu. Rekonvalescence trvala několik měsíců a do pelotonu se vrátil až v září. Kvalitní výsledky na sebe ovšem nenechaly dlouho čekat. Druhé místo v Gran Premio di Lugano, třetí v Kolem Lombardie a tečka za ročníkem v podobě dalšího druhého místa v Trofeo Baracchi ve dvojici se svým bratrem.

1951: slabé výsledky a smrt bratra Serse

Nový rok poznamenala zlomenina klíční kosti ze začátku března. První pódiové umístění přišlo v druhodivizním podniku Giru di Romagna. I díky tomuto výsledku vstupoval Coppi do Gira d'Italia sebejistě. Důvěru ve vlastní schopnosti si potvrdil vítězstvím v časovce v šesté etapě. O dva dny později ovšem ztratil veškeré naděje na celkový úspěch. Během sedmnácté etapy se vydal do úniku s Francouzem Bobetem a v cíli stanul na druhém místě. Druhý den měl v předposlední horské etapě do Bolzana nejvíce sil ze všech a porazil švýcarskou dvojici Ferdi Kübler – Hugo Koblet. Závod skončil 10. června a jeho vítězem se stal Fiorenzo Magni. Coppi jakožto druhý nejvýše umístěný Ital obsadil čtvrtou pozici s deficitem čtyř minut a čtyř sekund. Druhý skončil Belgičan Rik Van Steenbergen, který se s Magnim většinu závodu přetahoval o růžový dres a vybojoval dres zelený pro nejlepšího sprintera. Třetí příčku uzmul Kübler s odstupem dvou minut a třiceti šesti sekund na vítěze. V přípravě na Tour soutěžil Coppi na Giru del Piemonte. Při příjezdu do cíle měl Faustův mladší bratr Serse nehodu.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Legendy světové cyklistiky.
Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.